

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ

Χρήστου Λαδά 3, Ταχ. Δ/ση 102 37 Αθήνα - Φ. 49(1752), 3 Δεκεμβρίου 1987 - Δρχ. 200

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

**Κρίση
οικονομικής
πολιτικής
και ο Θεός
της Ελλάδας
βοηθός**

**Γιατί δεν
προχωρεί
καλά το ΜΟΠ
Κρήτης**

Συνέντευξη του Επιτρόπου
της ΕΟΚ κ. ΓΡΗΓΟΡΗ ΒΑΡΦΗ

Σελ. 28

**Υφαλοκρηπίδα, Κύπρος
κι ανθρώπινα δικαιώματα**

Μιλά ο υπουργός Εξωτερικών
κ. ΚΑΡΟΛΟΣ ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

Σελ. 31

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ

Ιδρυτής ΔΗΜ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ - Ιδιοκτησία: ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗ Α.Ε. - Πρόεδρος Δ.Σ.: ΧΡΗΣΤΟΣ ΔΗΜ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ. Έδρα: Χρήστου Λαδά 3 Τ.Θ. 3040, Ταχ. Δ/ση 102 37 Αθήνα - Γραφεία Συντάξεως Πανεπιστημίου 9, Τ.Θ. 3040, 10245 Αθήνα - Τηλ. 3230.221 - 23, 3237.283 - 86 Telex 210608 DOL GR • 214356 LASS GR • 215904 GPA GR • FAX: 3228.797

★

Εκδότης - Διευθυντής
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΡΙΝΟΣ
(Κοντζιάδων 2, 185 37, Πειραιάς)

Αρχισυντάκτης
ΔΗΜ. Α. ΣΤΕΡΓΙΟΥ
(Αγία Σωτήρα Αττικής,
Ταχυδ. Γραφείο Βιλλίων 19 012)

Αρχισυντάξια τομέων:
Επικαιρότητα: ΑΝΤ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΗΣ
Επιχειρήσεις: ΑΘ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
και Αγορά: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΥΡΤΣΟΣ

Επιμέλεια Ύλης:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΝΙΚΟΣ Δ. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

★

Εξώφυλλο - Καλλιτεχνική επιμέλεια -
Σκίτσα
ΘΑΝΑΣΗΣ ΑΛΑΤΑΣ

Διευθυντής Δημοσίων Σχέσεων ΔΟΛ ΝΙΚΟΣ ΜΠΙΛΙΡΗΣ - Δημόσιες σχέσεις - Διαφημίσεις «Οικονομικού Ταχυδρόμου»: ΦΟΙΒΟΣ ΑΝΤΟΝΙΑΔΗΣ τηλ. 32.30.292 και 32.31.441 - Διορθωτές: ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΕΛΛΟΣ και ΔΙΟΝ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ - Γραμματεία: ΑΡΙΕΤΤΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ - ΠΑΝΤ. ΜΑΝΑΤΑΚΗΣ.

★

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ - ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΤΑΣΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ: (Βιβλιοκριτική - Μεταφράσεις) - ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ (Επικοινωνία - Βουλή - Έρευνες) - ΣΠΥΡΟΣ ΒΡΕΤΟΣ (Θέματα περιβάλλοντος - Ελεύθερο ρεπορτάζ) - ΠΑΥΛΟΣ ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΣ (Πορεία ελληνικής οικονομίας - Στατιστικές αναλύσεις) - ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΥΡΤΣΟΣ (Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις) - ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΤΙΦΗΣ (Αγροτική οικονομία - Διεθνής αγορά) - ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΗΤΡΑΛΙΑΣ (Διεθνείς πολιτικοδιπλωματικές εξελίξεις) - ΝΙΚ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Επισκόπηση εξελίξεων ελληνικής οικονομίας) - ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ (Βιομηχανία - Επιχειρήσεις - Σύγχρονη Επιχείρηση - Σχολιασμός επικαιρότητας) - Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ (Μεταφορές - Επικοινωνίες - Ενέργεια - Εγχώρια Αγορά) - ΘΕΑΝΩ ΠΟΤΗΡΗ (Σημειωματάριο - Αυτό το ξέρω: Ελεύθερο ρεπορτάζ) - Ι. Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ (Εσωτερική πολιτική ανασκόπηση) - ΠΕΤΡΟΣ ΛΙΝΑΡΔΟΣ ΡΥΑΜΟΝ (Τάσεις - Αριθμοί στην οικονομία) - ΛΑΜΠΡΟΣ ΣΜΑΪΛΗΣ (Εργατικά - Παιδεία) - Κ. ΣΟΥΓΙΟΥΤΖΟΓΛΟΥ (Ελεύθερο) - ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ (Κεφαλαιαγορά - Πιστωτικά - Τραπεζικά) - ΝΙΚΟΣ ΣΤΕΡΕΟΠΟΥΛΟΣ (Τουρισμός - Ελεύθερο ρεπορτάζ - Πολιτιστικά - Εκτός των αθηναϊκών τειχών) - ΣΤΑΘΗΣ ΧΑΪΚΑΛΗΣ (Έρευνες - Τεχνική και κοινωνική υποδομή) - ΑΛΑΖΑΡΟΣ ΑΡΣΕΝΙΟΥ (Περιφερειακά θέματα)

★

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΘΕΟΔ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ (Στατιστικές αναλύσεις) - Κ. ΘΑΝΟΣ (Θέματα αυτοκινήτου) - ΦΑΔΡΙΚΑ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ (Θέματα Τρίτου Κόσμου) - Τ. Σ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ (Θέματα Ε.Ο.Κ.) - ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΑΜΨΙΔΗΣ (Αγροτικά) - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΕΖΗΣ (Δημοσιονομικά) - ΚΩΣΤΑΣ Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ (Συνπληνίας) - ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΠΑΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Σύγχρονη Σκέψη) - Ι. ΣΙΩΜΟΠΟΥΛΟΣ (Φορολογικά) - ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΥΛΙΔΙΩΤΗΣ (Βιβλιοκριτική)

★

Φωτοστοιχειοθεσία - Σελιδοποίηση ΑΙΚ. Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α.Ε., Χρ. Λαδά 1, Αθήνα, Τηλ. 32 19 182 - Φωτογραφίες - Μοντάζ ΔΗΜ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Χαβρίου 9 105 62 Αθήνα, τηλ. 32 37 594 - Εκτύπωση Offset: ΧΑΪΔΕΜΕΝΟΣ, ΑΕΒΕ Λεωφ. Βουλιαγμένης 550, τηλ. 99 40 997 και 99 40 944

Τα αποστέλλόμενα στον «Οικονομικό» για δημοσίευση κείμενα δεν επιστρέφονται. Κρατείτε αντίγραφο.

Αριθμός φύλλου 49(1752), 3 Δεκεμβρίου 1987. Τιμή τεύχους 200 δραχμές

Η ελληνική γλώσσα είναι μια και
ενιαία
Του Ν. ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΥ 4

Ανάξιον εστί
Του ΠΕΤΡΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ 6

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Συντάκτες και συνεργάτες του
«Οικονομικού» παρουσιάζουν
και σχολιάζουν τα γεγονότα 9-24

Η συνθήκη για την ανάπτυξη της
Ευρωπαϊκής άμυνας 26

Δεν μπορεί να χωλαίνει το ΜΟΠ
Κρήτης επειδή λείπουν γραφο-
μηχανές και τηλέφωνα
Συνέντευξη με τον Έλληνα Επί-
τροπο της ΕΟΚ ΓΡΗΓΟΡΗ ΒΑΡΦΗ 28

Ας μην μιλάμε για ανθρώπινα
δικαιώματα αφού σχεδόν πα-
ντού παραβιάζονται
Συνέχεια της συνέντευξης με τον
υπ. Εξωτερικών ΚΑΡΟΛΟ ΠΑ-
ΠΟΥΛΙΑ 30

ΛΟΓΟΣ ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ

Επιλογές κειμένων 38

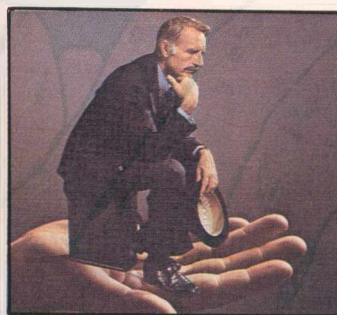
Η Παιδεία είναι κορυφαία επέν-
δυση
Του ακαδημαϊκού ΓΡ. ΚΑΣΙΜΑΤΗ 40

Διάλογος με τους αναγνώστες
μας 44

Η αγρότισσα απελευθερώνεται
επιστρέφοντας στο σπίτι
Του Γ. ΛΑΜΨΙΔΗ

35

Η παγκόσμια οικονομία μετά το
κραχ του 1987
Του Π. ΛΙΝΑΡΔΟΥ ΡΥΑΜΟΝ

58

Ο πόλεμος του Κόλπου δίνει
τεράστια κέρδη, αλλά και θύμα-
τα στη ναυτιλία μας
Του Κ. ΣΙΟΥΓΙΟΥΤΖΟΓΛΟΥ

65

ΧΘΕΣΗΜΕΡΑΥΡΙΟ

Ελβετία: Μια ματιά σ' ένα πρότυ-
πο
Του Ν. ΣΤΕΡΕΟΠΟΥΛΟΥ 55

Μέγα πρόβλημα η μακροχρόνια
ανεργία 59

Το πρόβλημα της διασποράς των
πυρηνικών όπλων
Γράφει ο φοιτητής ΘΑΝΟΣ ΝΤΟ-
ΚΟΣ 63

ΑΓΟΡΑ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Μικροοικονομικά και άλλα 72

Με οδηγό την αγορά
Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ 73

Την επενδυτική πολιτική χαράζει
το υπουργείο Εθνικής Οικονο-
μίας ή ο έπαρχος Καλύμνου;
Ένα ακόμη θρίλλερ 79

Το σημειωματάριο
Της ΘΕΑΝΩΣ ΠΟΤΗΡΗ 80

Το τραίνο της νέας τεχνολογίας
Του ΣΤ. ΧΑΪΚΑΛΗ 81

Τ' αντιοικονομικά
Του ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΥ 82

Διάλογοι με τον Κριτόβουλο 84

Απασχολούνται πάνω από 5.000
τεχνίτες σε 3.000 βιοτεχνίες γού-
νας
Του απεσταλμένου μας στη Σιά-
τιστα ΛΑΖ. ΑΡΣΕΝΙΟΥ 86

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

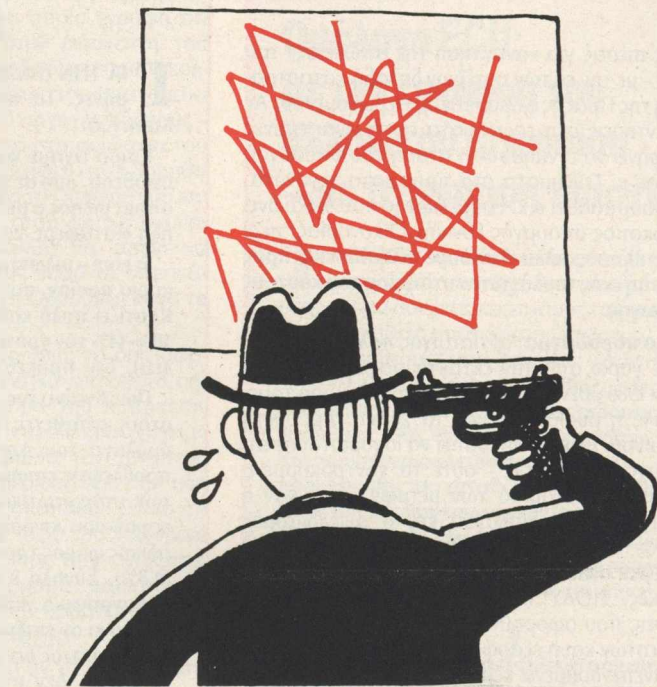
Εσωτερικού ετήσια	Δρχ. 10.580
Τουρκία αεροπ. ταχυδρομείο	\$ 90.00
Ευρώπη ετήσια αεροπ. ταχυδρομείο	\$ 93.00
Αφρική αεροπ. ταχυδρομείο	\$ 98.00
Αμερική - Καναδάς αεροπ. ταχ.	\$ 98.00
Ασία - Αυστραλία ετήσια αερ. ταχ.	\$ 98.00
Για σπουδαστές και μαθητές στο εσωτερικό μόνο ετήσια	Δρχ. 5.380

Για σπουδαστές στο εξωτερικό:	
Αεροπ. ταχυδρομείο ετήσια Ευρώπη	\$ 54.00
Αεροπ. Ταχυδρομείο ετήσια Τουρκία	\$ 51.00
Αεροπ. ταχυδρομείο ετήσια Αμερική - Καναδάς	\$ 59.00
Αεροπορικό ταχυδρ. ετήσια	
Αυστραλία - Ασία - Αφρική	\$ 59.00

Υπεύθυνη Συνδρομών: Αλεξάνδρα Βανδώρου - Μω-
ραϊτή, Χρ. Λαδά 3, τηλέφωνο: 32.55.058 ή τηλ. κέντρο
3230.221 - 23 και 3237.283 - 86 εσωτ. 238.

Μερικοί μήνες είναι το περιθώριο αντοχής της οικονομίας

(Και τις καλύτερες ευχές μας
στη μετεκλογική κυβέρνηση)

«Ο πρωθυπουργός είναι πάνω απ' όλους» φέρεται ειπών ο κ. Τσοβόλας – και έμεινε μέχρι νεωτέρας.
(Άρα έχει δίκιο)

«Η οικονομική πορεία δεν καθορίζεται μονάχα από πολιτικές βουλήσεις, αλλά και από τις νομοτέλειες του συστήματος», είπε ο κ. Σημίτης – και έφυγε, σωπών.
(Άρα έχει άδικο)

Αναμένεται, τώρα, η επ' αυτών κρίση των οικονομικών μεγεθών.

(Οικονομία = η τσέπη μας)

ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ εβδομάδα αρκετές από τις στήλες του «Οικονομικού» – ιδίως οι ασχολούμενες με την άμεση επικαιρότητα – παρεπλήνθησαν (αθέλητα θέβαια) τον αναγνώστη.

- Η οικονομική πολιτική που είχε διαμορφωθεί το απόγευμα της Τετάρτης 25 Νοεμβρίου (μετά τον εκ νέου ετεροχρονισμό της ΑΤΑ, την «επί του πιεστηρίου» διόρθωση του Προϋπολογισμού στο σκέλος των εσόδων, αφού δεν επιτεύχθηκε συγκράτηση των δαπανών, την απόσυρση της απόφασης για φορολογική ελάφρυνση στον τομέα του αυτοκινήτου, την επιβολή εισφοράς στα επιχειρηματικά κέρδη) είχε μικρή μόνον ομοιότητα με εκείνη που και τα αρμοδιότερα χείλη συζητούσαν μέχρι και τη Δευτέρα (23 Νοεμβρίου) – και την οποία παρουσίαζαν και σχολίαζαν οι στήλες μας της περασμένης Πέμπτης.

- Η οικονομική πολιτική, που παίχθηκε δίκην δράματος το θρόνο και τη νύχτα της Τετάρτης προς την Πέμπτη, με την ανάκληση εκ μέρους του Πρωθυπουργού της εισοδηματικής πολιτικής και όλου εκείνου, που βολικά ονομάστηκε «πολιτική Σημίτη» (ενώ ήταν ασφέςατα συλλογική πολιτική, μετά από πολλές υποχωρήσεις της γραμμής Σημίτη – όσο δηλαδή υπήρξε και μια τέτοια γραμμή), δεν είχε και πάλι σχέση με το πρωινό πρότυπο. ΧΩΡΙΣ όμως – και αυτό είναι το πιο σημαντικό – να επανέρχεται στο σχήμα που είχε αρχικά συζητηθεί: οι καλές προθέσεις για κάποιες διαρθρωτικές τομές, μαζί με τη προσεκτική χαλάρωση της εισοδηματικής πολιτικής, εγκαταλείφθηκαν από τους πάντες.

- Από εκεί και πέρα, όλες οι κινήσεις είναι προσπάθειες «ανακτήσεως του κλίματος» κ.λπ. κ.λπ. Χαρακτηριστική η κινητοποίηση για την ανάκληση της εισφοράς 5%-10% επί των κερδών – που η άρση της μεμονωμένα θα είχε τόσην σημασία όση είχε και η επιβολή της...

Η ΠΙΚΡΗ γεύση της παραπλάνησης του κοινού του θα είχε ίσως αμβλυνθεί για τον «Οικονομικό» με τη σκέψη ότι – για μιαν ακόμη φορά – το σύνολο του Τύπου βρέθηκε να παραπλανά κατά

συρροήν τον κόσμο. Και μάλιστα καθημερινά και πρωτοσέλιδα. Είναι όμως τόσο σοβαρά, τόσο επικίνδυνα, τα όσα κρύβονται κάτω από τις εξελίξεις των ημερών, που θα ήταν στενόκαρδο να μείνει κανείς στο θέμα αυτό.

Ας θυμηθούμε οι δημοσιογράφοι να ζητήσουμε με τη σειρά μας επίδομα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας, ας θυμηθεί και ο κ. Παπανδρέου τα όσα είπε στην Κεντρική Επιτροπή του περί του Τύπου. («Πραγματικότητα σκληρή και ευθύνη δική μας είναι ότι δεν είχαμε ποτέ πολιτική Τύπου. Πώς το καταφέραμε... γιατί είναι άθλος, απαιτεί έργο, να έχεις τον Τύπο εναντίον σου»).

Και ας πάμε στα ουσιαστικά.

Ουσιαστικό είναι πως και πού θα ισορροπήσει η οικονομία με τη διπλή διατάραξη που δέχθηκε αυτές τις μέρες: χαλάρωση της εισοδηματικής πολιτικής, «χαράκιρι» σε επίπεδο κλίματος. Είναι ακόμη ουσιαστικό ποιες πρόσθετες προσαρμογές μεθοδεύονται, τι νέες κινήσεις θα γίνουν, πώς θα εφαρμοσθούν στην πράξη τα όσα ήδη αποφασίστηκαν.

Παράδειγμα: αν και όλος ο πολιτικός σάλος δημιουργήθηκε γύρω από τον (Σημίτειο) ετεροχρονισμό της ΑΤΑ με ταυτόχρονη αναβολή του διορθωτικού ποσού και την (Παπανδρείκη) επαναφορά στην λιγότερο κακοποιημένη ΑΤΑ, η ουσία δεν είναι το πρόσθετο κόστος στον ήδη επιβαρυνμένο Προϋπολογισμό, ούτε καν η πρόσθετη τόνωση της ζήτησης τη στιγμή ακριβώς που λόγω γιορτών δώρου κ.λπ. είναι σχετική έξαρση η κατανάλωση. Η ουσία είναι τι θα γίνει τώρα με τον ιδιωτικό τομέα: θα πάρουμε γραμμή στις συλλογικές διαπραγματεύσεις για ένα 15-16%, και μάλιστα επί του συνόλου των αποδοχών, χωρίς τις κλιμακώσεις της ΑΤΑ; Αν ναι, και με δεδομένο ότι δεν είναι πολύ μεγάλο το ποσοστό του συνόλου των μισθωτών που αμειβονται με την συλλογική σύμβαση (40%;), τι θα γίνει με το συνολικό εργατικό κόστος; Και τι θα γίνει με τις

>>>

>>>

έντονες πιέσεις για «ανάκτηση της απώλειας» του 1986-87 – με την εκ των υστέρων δηλαδή καταστρατήγηση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου; Αν οι απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά είναι εκείνες που αφήνει να εννοηθούν η στάση του υπουργού Εργασίας κ. Γεννηματά στα πρόσφατα γεγονότα, ας μας συμπαθάει ο κ. Ρουμелиώτης που θεβαιώνει (ως νεόκοπος υπουργός Εθνικής Οικονομίας) περί του αντιθέτου, **αλλά θάινουμε πλησιάζει προς ανατροπή ενός τουλάχιστον στοιχείου του κόστους παραγωγής.**

□ **Άλλο παράδειγμα:** αντίστοιχος πολιτικός σάλος υπήρξε γύρω από την έκτακτη εισφορά επί των κερδών 1986 όθεν και οι πιέσεις για ανάκλησή τους. Και πάλι, η ουσία δεν είναι τα 20 δισ. πρόσθετη επιβάρυνση. Ας μας επιτραπεί να ισχυριστούμε ότι – σε εσχάτη ανάλυση – ούτε το χοντροκομμένο λαϊκίστικο περιεχόμενο των μέτρων, ούτε καν η απόλυτη έλλειψη διαλόγου και ο αιφνιδιασμός ενόχλησε τόσο τις λεγόμενες παραγωγικές τάξεις. Η ουσία είναι αλλού: τι αξιοπιστία θα έχουν πλέον οι συνολικές, ΠΟΛΥ πιο σημαντικές, φορολογικές ρυθμίσεις που αφορούν τα κέρδη – η μείωση των συντελεστών και η εξασφάλιση αφορολογήτου για τα επανεπενδύσιμα κέρδη, που διατηρούνται σε αποθεματικό και δεν διανέμονται; Ας μας συμπάθαι ο κ. Τσοβόλας – που ούτως ή άλλως δεν την πίστευε τη φορολογική ελάφρυνση των επιχειρήσεων – αλλά η αξιοπιστία του βρίσκεται κοντά στο μηδέν.

□ **Τρίτο παράδειγμα:** δεν είναι μόνον η πληθωριστική επίπτωση των ελλειμμάτων του δημοσίου τομέα (ΠΡΟΣΟΧΗ: στην φετινή διαχείριση οι υπερβάσεις οφείλονταν εν μέρει στην προεξόφληση εξωτερικού δανεισμού του 1988 – πράγμα που μπορεί κανείς να ερμηνεύσει ή σαν κακό προάγγελο μελλουσμένων, ή σαν ελαφρυντικό των σημερινών ελλειμμάτων) που μετράει. Είναι και η σταθερή διατήρηση του κόστους του χρήματος σε υψηλά επίπεδα που «κατ' ανάγκη» ακολουθεί, καθώς χρειάζονται αυξανόμενοι πόροι για τον δημόσιο τομέα. Πόσον καιρό υποθέτουμε ότι συνολικό κόστος χρήματος 30% για κεφάλαιο κινήσεως, με ελεύθερα προς τα επάνω (με βάση 11,5% ξεκινούμε) τα επενδυτικά επιτόκια, θα υπάρξει περιθώριο για επιχειρηματική δραστηριότητα; **Άλλο στοιχείο του κόστους που ταχύτατα ανατρέπεται – αν, δηλαδή, υποθέσουμε σταθεροποιημένο τιμάρθρο.**

Περισσότερο όμως από όλα, εκείνο που φοβίζει περισσότερο είναι η ευχέρεια, η απεριόριστη άνεση με την οποία ο νέος υπουργός Εθνικής Οικονομίας βιάστηκε από την πρώτη κιόλας μέρα – εν ονόματι της διασώσεως του «κλίματος» – να πει στα σόσαρά ότι «ο πληθωρισμός αυτόν την πλευρά του κόστους δεν δικαιολογείται πλέον. Οι οποιοσδήποτε πληθωρικές πιέσεις συντηρούνται μόνο από την πληθωριστική νοοτροπία και ψυχολογία που έχουν αναπτυχθεί την τελευταία δεκαετία και που δεν δικαιολογούνται πλέον από τα πραγματικά στοιχεία».

Κι αυτό τη στιγμή που όλα τα στοιχεία του κόστους καταβάλλεται από την ίδια την κυβέρνηση φιλότιμη προσπάθεια να ξεφυγουν! Όταν κάποιος που καταλαβαίνει από οικονομικά λέει τέτοια πράγματα – και αδαή ουδείς διενόηθη να εγκαλέσει τον κ. Ρουμелиώτη για άγνοια – τότε ένα μόνο μπορεί να συμβαίνει: **προεξοφλείται πληθωριστική εκρηξη – και προαναγγέλλεται πάγωμα τιμών, γιατί θα είναι «αδικαιολόγητη».**

Με άλλα λόγια, επιστροφή στο 1984-85. Κρίμα. «Δεν θα χαθεί ο κόσμος αν πάει ο τιμάρθρος δυο-τρεις μονάδες πιο πάνω, αν είναι να χάσουμε τον

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Ωμές, αλλά χρήσιμες, αλήθειες

ΓΙΑ ΤΗΝ απελευθέρωση του πιστωτικού συστήματος πολλά έχουν ειπωθεί τους τελευταίους μήνες. Τα περισσότερα κοινότοπα – σίγουρα ύστερα από ένα σημείο, μετά την έκθεση Καρατζά.

Καιρό είχαμε να ακούσουμε τόσο «κοφτά», ανοιχτά και συγκεκριμένα τι σημαίνει όλη αυτή η υπόθεση, όσο σε πρόσφατη συζήτηση που πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία του ΣΕΒ. Και στην οποία μίλησε ο μάλλον νεόφερτος στην ελληνική αγορά Job Maats, επικεφαλής της εδώ Citibank, που ήδη κατάφερε να ταραξεί μερικά νερά του βολικού τέλματός μας.

Τι είπε – μιλώντας, τραπεζίτης αυτός, σε βιομηχανικό - επιχειρηματικό κοινό; Είπε ευθέως ότι το κύριο προϊόν, που πουλάει κάθε Τράπεζα – δάνεια για κεφάλαια κινήσεως – είναι ένα κακό προϊόν. Κοστίζει πολύ κοντά σε 30% τον χρόνο, και αν δουλεύει κανείς με πραγματικό κόστος χρήματος 10%-14% τον χρόνο (δική σας η πρόβλεψη για τον πληθωρισμό – αυτό δεν το λέει ο Maats, η στήλη το λέει), δεν πρόκειται να δουλεύει για πολύ...

Πώς βγαίνει ένα τέτοιο κόστος χρήματος; Έστω ότι ξεκινούμε από ένα 17,5% που δίνει η Τράπεζα στους καταθέτες της (με πιστοποιητικά καταθέσεων, CD'S) αν θέλει να τους αμείψει όσο ξεκινούν τα ομόλογα του Δημοσίου. Αν η Τράπεζα έχει ένα λειτουργικό κόστος 2% και χρεώνει 1% για προβλέψεις επισφαλειών και κέρδος, φθάνουμε στα 20,5%. Προστίθενται εδώ το κόστος ευκαιρίας των υποχρεωτικών δεσμεύσεων (1,3% για τη θάση των καταθέσεων συν 3,5% για τα δάνεια κεφαλαίου κινήσεως), η εισφορά του Νόμου 128 (1%) και υπέρ εξαγωγικού εμπορίου (0,5%), ο ειδικός φόρος τραπεζικών εργασιών (2%) και το ισόποσο κόστος λοιπών τραπεζικών επιβαρύνσεων (0,8%). Σύνολο 9,1% (όχι, δεν είναι τυπογραφικό λάθος). Γενικό σύνολο: 29,6% (πάλι δεν είναι τυπογραφικό λάθος).

Όσο κι αν επιδιώξει μια Τράπεζα να δώσει βελτιωμένους όρους, μεγάλη διαφοροποίηση από ένα τέτοιο κόστος δεν είναι εφικτή. Δεν μπορούν, λοιπόν, οι επιχειρήσεις να ζήσουν για πολύ με τέτοιο δανεισμό. Δεν μπορούν παρά να βελτιώσουν τη σχέση ιδίων κεφαλαίων προς δανειακά, δεν μπορούν παρά να στραφούν σε άντληση πόρων από το Χρηματιστήριο, ή σε έκδοση ομολογιών κάθε λογής, ή σε Leasing ή σε Sale-leaseback, ή σε δανεισμό σε συνάλλαγμα – ή, πάντως, σε κάτι άλλο από τη σημερινή λύση.

(«Στο Χρηματιστήριο μετά το σπάσιμο των τελευταίων ημερών;» ρωτούσαμε τον κ. Maats προ ολίγου. Ναι, και αυτό επειδή μεσοπρόθεσμα δεν υπάρχει άλλη διεξόδος, ήταν η απάντησή του.

«Σε συνάλλαγμα παρά τις πικρές εμπειρίες των προβληματικών;» Υπάρχει και η δυνατότητα κάλυψης των κινδύνων συναλλάγματος, είναι όμως και θέμα επιλογής της κάθε επιχείρησης (είδος παραγωγής, εξαγωγικός προσανατολισμός).

Πολλές αποφάσεις, λοιπόν πολλές ουσιαστικές χρηματοδοτικές επιλογές περιμένουν τις ελληνικές επιχειρήσεις, που θα θέλουν να επιδιώσουν. Και πολλά θα έχουν να ζητήσουν από τους τραπεζίτες τους...

Αλλά θα συνεχίσουμε και στο επόμενο – το θέμα δεν τελειώνει

Α.Δ.Π.

κόσμο». Την πατρότητα του ρητού διεκδικεί ο κ. Κουτοσόγιωργας. Που φαίνεται μάλιστα ότι θεωρεί πως ήδη δικαιώθηκε – π.χ. με την καλή υποδοχή του πρωθυπουργού στην Αχαΐα (Βέβαια Παπανδρέου και Αχαΐα υποτίθεται ότι είναι έννοιες αυτονόητα ταυτιζόμενες – αυτό όμως είναι άλλη ιστορία).

Προσοχή όμως: ακόμα και με την κοντόφθαλμη αυτή πολιτική θέωρηση – γιατί μεσοπρόθεσμα το είδαμε, διάβαλε, πώς πληρώνεται ο πληθωρισμός!..... – τίθεται το ερώτημα πόσος χρόνος θα περάσει μέχρι να θρεθούμε με έκρηξη στο μέτωπο των τιμών; Ή πολύ πιο οδυνηρά, με «μετάφραση» των πληθωριστικών πιέσεων στο ισοζύγιο, οπότε η φιάστα διακόπτεται αποτόμως; Η απάντηση φοβόμαστε ότι είναι: «λίγοι μήνες».

Στο τεύχος αυτό του «Οικονομικού» γίνεται μια προσπάθεια να φωτιστούν με ψυχραιμο τρόπο οι μαιάνδροι της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής.

Στη γενική ανάλυση του Νίκου Νικολάου στη σελ. 12 έρχεται να προστεθεί η προσέγγιση των μεγεθών του προϋπολογισμού από τον Παύλο Κλαυδιανό (σελ. 77) και σειρά σχολίων του Δημήτρη Στεργίου για τις επιμέρους αουνέπειες και τα παράδοξά του. Ο αναγνώστης θα βρει επίσης εκτεταμένη ανάλυση των φορολογικών ρυθμίσεων από τον καθηγητή Αγαπητό (σελ. 14). Τη «μετάφραση» της κρίσης οικονομικής πολιτικής σε μικροοικονομικούς όρους δίνει ο Θανάσης Παπανδρόπουλος στη (σελ. 70) ενώ με τις εξελίξεις στο Χρηματιστήριο ασχολείται η στήλη «Με οδηγό την Αγορά» (σελ. 73)

ΕΠΟΧΗ κρίσεων, παραγωγών, αποστρατειών κλπ. στην ηρεσία των Ενόπλων Δυνάμεων με παραδοσιακά παρεπόμενο το εκνευρισμό. (Δεν θυμόμαστε ετήσιες κρίσεις, που κάποιος να μην χαρακτήριζαν «σφαγή καθ' όλα ικανών αξιωματικών» και τα ανάλογα). Μόνο που αυτή τη φορά, ευαίσθητες αντένες «πιάνουν» μηνύματα για επιφυλακές στο Επιτελείο και σε καίριες μονάδες, για επιτηρήσεις – και διάφορα άλλα, που θυμίζουν τις προ ετών Δροσογιάννειες κινητοποιήσεις.

♦

«Κάτι κινείται στα Ελληνοτουρκικά». Πλείονες της μιας φορές ο κ. Παπανδρέου έκανε επ' εσχάτων λόγο για κλίμα σχετικής ύφεσης, με ρητές αναφορές στο ενδεχόμενο συναντήσεων με τον Τούρκο πρωθυπουργό, αν η εκλογική αναμέτρηση στην Τουρκία επιτρέψει τελικά τον σχηματισμό της «αναμενόμενης» κυβέρνησης. (Ο όρος δεν σημαίνει μόνον Οζάλ. Σημαίνει και τάσεις της μετεκλογικής κυβερνήσεως). Το γεγονός και μόνο θα μπορούσε να εντυπωσιάσει, καθώς η τουρκική προεκλογική εκστρατεία οδήγησε σε αρκετές αμετροέπειες, όχι αρεστές σε ελληνικά αυτιά. Οπότε;

Οπότε μήπως η σιωπηλή διπλωματία των τελευταίων μηνών μας επιφυλάσσει εκπλήξεις στα ελληνοτουρκικά; (απόψεις του υπουργού Εξωτερικών κ. Κάρολου Παπούλια για ορισμένες πτυχές των ελληνοτουρκικών στη σελίδα 31). Και μήπως ένα τέτοιο λιώσιμο των πάγων έχει να κάνει κάτι με ενδείξεις «επαγώματος» στα ελληνοτουρκικά;

Κυβερνητικά, ο συσχετισμός μας διαφευδόταν.

Διατηρούμε όμως τα ερωτηματικά...

ΣΕ ΑΙΓΑ εικοσιτετράωρα, με την Συνάντηση Κορυφής των Δώδεκα στην Κοπεγχάγη, η Ευρωπαϊκή Κοιότητα θα έχει μια ακόμα ευκαιρία να αποδείξει μέχρι πιο σημείο απέχει από την πραγματικότητα. Να το αποδείξει αρνητικά ή να το αποδείξει θετικά.

Λίγες μόλις εβδομάδες μετά το μεγαλύτερο οικονομικό σοκ της μεταπολεμικής περιόδου, μέσα σε κλίμα μη κατασιγαζόμενης νομοματικής αναταραχής (πόσο είναι δυνατόν να κρατήσει το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα την ανοδική πίεση στο μάρκο;), τη στιγμή που διεθνής σκακίρα αλλάζει – ή αρχίζει να αλλάζει – ριζικά με την υπογραφή της Αμερικανοσοβιετικής συμφωνίας για τα πυρηνικά όπλα μέσου βεληνεκούς, οι αρχηγοί κυβερνήσεων και κρατών των Δώδεκα θα ξαναρχίσουν έναν από τους παραδοσιακούς καυγάδες.

Στο σημερινό τεύχος, μια σειρά από σελίδες είναι αφιερωμένες στα ΕΟΚικά: μια ανάλυση των θεμάτων της Κορυφής στην σελ. 21, μια εμπειρία του Ευρωβουλευτή Χ. Παπουτού για τα θέματα Προϋπολογισμού στην σελ. 23 Κυρίως όμως αξίζει να προσεχθούν οι επισημάνσεις που κάνει σε συνέντευξή του ο Έλληνας Επίτροπος Γρηγόρης Βάρφης για τον τρόπο με τον οποίο ελληνικές αδυναμίες υποθηκεύουν την δυνατότητα άντλησης πόρων από σημερινές διαρθρωτικές παρεμβάσεις της ΕΟΚ (Μεσογειακά Προγράμματα) και – πολύ πιο επικίνδυνα – από τις αυριανές κατευθύνσεις των ιδίων διαρθρωτικών παρεμβάσεων. Αν δίνουμε στην Κορυφή μάχες για να μπορεί να ελπίζει η Ελλάδα – με ορίζοντα 1992 – σε 300 δισ. δραχμές χρηματοδοτική ροή τον χρόνο, δεν είναι νοητό να παραβλέπουμε τις δυσχέρειες απορρόφησης που ήδη σημειώνονται. Ένα θέμα που οφείλει να έχει συνέχεια.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ:

■ Καλοπροαίρετο χαμόγελο θα έφερνε στα χείλη κάθε κοινού ιθαγενούς η εικόνα του Πρώτου Πολίτη της χώρας να καμαρώνει τα ποικιλώνυμα και πεποικιλμένα παράσημα που απονέμει (δί' ανταλλαγής, όπως συνηθίζεται) στον εαυτό του και το περιβάλλον του (οι παλιοί λέγανε «στην Αυλή του», και ήτανε καλά πράγματα αυτά). Είναι πάντα ωραίο, στην άγαρμπη και ψυχρή μοντέρνα εποχή μας να υπάρχουν κάποιος που ακολουθούν τους παλιούς ρυθμούς, που χαίρονται τη ζεστασιά των «μικρών τίποτε» άλλων, παρωχημένων, εποχών.

■ Το πράγμα χαλάει όμως όταν συμπεριφορές

Το τελευταίο άρθρο του Γρηγορίου Κασσιμάτη στον «Οικονομικό»

ΕΙΝΑΙ τραγική σύμπτωση το γεγονός ότι στο ανά χείρας φύλλο του «Οικονομικού Ταχυδρόμου» (σελίδα 40) δημοσιεύεται η τελευταία συγγραφική εργασία του προ τετραμήνου αποθανόντος ακαδημαϊκού, παλαιού πολιτικού και καθηγητή του Πανεπιστημίου Γρηγορίου Κασσιμάτη, με τις τελευταίες υποθήκες του για την αντιμετώπιση του κρίσιμου προβλήματος της παιδείας μας (είχε διατελέσει πριν τη δικτατορία υπουργός Παιδείας της κυβερνήσεως της ΕΡΕ).

Ο Γρ. Κασσιμάτης είχε αποστείλει για δημοσίευση στον «Οικονομικό» το άρθρο του αυτό, εκπληρώντας τους αγώνες του περιοδικού μας

καλυπτόμενες υπό τον μανδύα του Πρωτοκόλλου και της Εθιμοτυπίας αποκτούν δυνητικά πολιτικό νόημα. Δεν διαβάσαμε την ειωθία οργίλη διάψευση σχετικά με το καφόνι στο οποίο εγράφη ότι υπέβαλε ο Πρόεδρος μας στον επισκέπτη του Πατριάρχη Δημήτριο – που το δικό του πρωτόκολλο, ηλικίας χιλιετιών/χιλιετηρίδων, του υπαγορεύει να τιμάται ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ από αρχηγός Κράτους – βάζοντάς τον να τον υποδεχτεί στα σκαλιά του Ξενοδοχείου του. Κακό παράδειγμα, όταν θυμηθεί κανείς σε ποιαν Πολιτεία ανήκει το Πατριαρχείο και πώς τα εθιμοτυπικά είναι γι' αυτό ζωτική άμυνα, όχι πεισματικά τερτίπια. Μάλλον θα 'πρεπε να ενισχύει με συμβολικές κινήσεις παρά να υποσκάπτει το κύρος του Πατριάρχη η Ορθόδοξη κατά το Σύνταγμα της Ελλάδας. Όχι;

■ Πολύ σοβαρότερα, πάντως, είναι τα όσα αφορούν τον ευρισκόμενο σε πολιτικά ευαίσθητο σημείο της τροχιάς του Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Κυπριανού. Τα προβλήματα υγείας που αντιμετώπιζε συσσωρευμένα τον τελευταίο καιρό, περιπλέκουν ακόμη περισσότερο την ήδη δύσκολη πολιτική σκακίρα της Κύπρου. Όπου και το προσωπικό στοιχείο είναι πολύ πιο τονισμένο απ' όσο συνήθως λογαριάζουμε στις αναλύσεις εμείς οι Ελλαδικοί – και οι ισορροπίες καθίστανται όλο και πιο ρευστές, σαν να μην έφθανε το μείζον πρόβλημα της Τουρκικής κατοχής.

Θα είναι πρόσθετο ατύχημα αν τα προβλήματα υγείας του Κύπριου Προέδρου εισαγάγουν μιαν ακόμη διάσταση αβεβαιότητας στο Κυπριακό. (Και είναι να ελπίζει κανείς ότι η «μητέρα Ελλάς» θα κρατήσει τα χέρια της κοντά και δεν θα επιχειρήσει να παίξει πάλι σε μια σκακίερα που κατ' επανάληψη έχει δείξει ότι δεν γνωρίζει).

■ Με σταθερά και θαρραλέα θήματα προχωρεί στον τομέα του ο υφυπουργός Τουρισμού Ν. Σκουλάς. Φάνηκε από την αρχή το πράγμα με τον επιδέξιο παραμερισμό του (ήδη παραιτηθέντος από καιρό) Γ.Γ. Τουρισμού κ. Λαζαρίδη, με την ανακoinωση, χωρίς το δέος των συνδέσμων, προθέσεων διαχείρισης κομματιών του Τουρισμού (π.χ. Καζίνο) με φορείς ιδιωτικοοικονομικά λειτουργούντες, ήδη με την ανακoinωση για την ίδρυση Τοπικών Οργανισμών Τουρισμού, πάλι χωρίς τον φόβο των καρεκλοκένταυρων του ΕΟΤ.

Αλήθεια, φροντίζει κανείς να γνωστοποιηθεί – έτσι για το καλό – τις ρθές αυτές πρωτοβουλίες στον προκάτοχο του κ. Σκουλά στο υφυπουργείο, Αντ. Γεωργιάδη, οκαίως αποπεμφθέντα γιατί επιχειρούσε να υλοποιήσει θήμα προς θήμα τους ίδιους ακριβώς προσανατολισμούς;

Ο ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

για την εξυγίανση και αναβάθμιση της παιδείας, μολονότι ως αρμόδιος υπουργός είχε γνωρίσει σκληρή κριτική από το περιοδικό μας.

Είναι επίσης χαρακτηριστικό, ότι μολονότι ήταν σοβαρότατα ασθενής και υπερηλίκας (81 ετών), δεν έπαυσε να έχει ενδιαφέρον και ανησυχίες για το παρόν και το μέλλον του τόπου, διαθλέποντας δε το τέλος της ζωής του, ιδίως μετά από κρίσιμη εγχείρηση στις Ην. Πολιτείες, μας διαμνησούσε την ανυπομονησία του να δει δημοσιευμένο το άρθρο του. Είναι λυπηρό ότι δεν προλάβαμε να του δώσουμε αυτή τη χαρά. Έφυγε τέσσερις μέρες πριν κυκλοφορήσει ο «Οικονομικός» και ενώ ήδη ήταν τυπωμένο το άρθρο του.

Η διεύθυνση του περιοδικού μας θεωρεί ως το καλύτερο μνημόσυνο για το δημόσιο άντρα και πνευματικό άνθρωπο να προσέξουμε τις ανησυχίες και τις υποδείξεις του για το πρόβλημα της παιδείας, και εκφράζει τη συμπάθειά του προς τους οικείους του.

W.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Ομόλογα ECU με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου – με τι εγγύηση είπατε;

ΤΑ ΘΥΜΟΣΑΣΤΕ εκείνα τα ομόλογα με ρήτρα ECU, που είχαν λανσαριστεί πέρσι στην αγορά σαν ένας καινοτόμος τρόπος να κινητοποιηθεί η αποταμίευση προς πιο μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις; (ήταν τίτλοι ζετούς διάρκειας, με κουπόνι 8% και ρήτρα ECU – θυμίζουμε – και υπήρξαν τρεις εκδόσεις: Νοέμβριος 1986, Φεβρουάριος και Μάιος 1987). Και ακόμη περισσότερο σαν τρόπος προσέλκυσης πιο «σταθερού συναλλάγματος» μέσω των ειδικών προνομίων υπέρ όσων τα αγοράζαν με ελεύθερο, μη υποχρεωτικούς εκχωρητό συνάλλαγμα (πριμ στην αγορά, ελεύθερη επανεξαγωγή τόκων και κεφαλαίου);

♦

Καλύτερα ξεχάστε τα. Τουλάχιστον αυτή τη γραμμή δίνουν οι ενέργειες του ίδιου του εκδότη τους, του γνώριμου σε όλους μας Ελληνικού Δημοσίου. Απ' την αρχή το πράγμα χάλαινε: χλαρή προβολή, άγνοια των Τραπεζών, που υποτίθεται ότι θα διέθεταν το νέο μέσο τοποθέτησης, καθυστέρηση εισαγωγής στο Χρηματιστήριο, μη δημιουργία αρκετά ρευστής δευτερογενούς αγοράς (με αποτέλεσμα αρκετές φορές τα ομόλογα ECU να θρεθούν κάτω από την εσωτερική τους αξία – ονομαστική συν διαδραμιόντες τόκοι, επί ισοτιμία του ECU στο fixing της ημέρας, μείον πριμθήρα πώλησης).

Πέρασαν οι μήνες, πάντως. Και έφθασε η ώρα να πληρωθεί το πρώτο τοκομερίδιο (ισόποσο 80 ECU). Και για την πληρωμή των τοκομεριδίων των ομολόγων που είχαν αγοράσει με δραχμές, όλα καλά. Πήγε όμως κάποιος που είχε και ομόλογα αγορασμένα με συνάλλαγμα, και ζήτησε να του καταβληθεί το σχετικό ποσό στον λογαριασμό του – στον νόμιμο λογαριασμό που έχει σε ελεύθερο συνάλλαγμα («λογαριασμοί Αρσένη»). Κοίταξε ο ένας υπάλληλος τον άλλο, στην Τράπεζα: «δεν έχουμε ιδέα». Στον διευθυντή: «Δεν έχει έρθει η γκύκλιος, ακόμη». Παιρνει ο άνθρωπος τα πόδια του – παλιός τραπεζικός – πάει στην Κεντρική Τράπεζα, τους κάνει άνω κάτω: «να, τώρα μελετάει επιτροπή το πράγμα, θα γίνει εγκύκλιος...».

Και μιλούμε τα ΑΝΕΙΠΡΟΘΕΣΜΑ τοκομερίδια!

Φανταστείτε, τώρα, να είχε ζητήσει ο άνθρωπος να εμβασθούν οι τόκοι στο εξωτερικό. Όπως καθ' όλα εδικαιούτο. Το γράφουν και οι έντυποι όροι στον τίτλο...

Α.Δ.Π.

(Και η ιστορία δεν τελειώνει εδώ: γιατί στον υπολογισμό της αξίας του τοκομεριδίου υπήρξε η τάση να χρησιμοποιηθεί ισοτιμία ECU/πωλήσεως, ενώ ρητά αναφέρεται εξόφληση με ισοτιμία fixing. Επιπλέον, οι «αρμόδιες υπηρεσίες» σε Κεντρικό Κατάστημα μεγάλης – πολύ μεγάλης – Τράπεζας ερίζουν για το ποιος είναι αρμόδιος: Αξίες ή Συνάλλαγμα; Ή μάλλον για το ποιος είναι αναρμόδιος. Και πάλι λέγοντας...).

ΑΠΟ ΤΙΣ πιο ταραχώδεις η εβδομάδα που πέρασε, θα καταγραφεί ασφαλώς σαν μια κορυφαία στιγμή του δράματος της ελληνικής οικονομίας με τις τύχες της οποίας εξακολουθούν να παίζουν (εν ου παικτοίς) οι πολιτικοί μας χάριν αμφιδόλου αξίας και αποτελεσματικότητας προεκλογικών σεναρίων! Όλα τα είχε η εβδομάδα που πέρασε. Από τα πιο σοβαρά όπως οι ανακοινώσεις της περασμένης Τρίτης και Τετάρτης για την οικονομική πολιτική και τον προϋπολογισμό μέχρι τα πιο δραματικά όπως ο εξαναγκασμός σε παραίτηση του αρχιτέκτονα της πολιτικής της σταθεροποίησης κ. Κ. Σημίτη. Και όλα αυτά τα συνταρακτικά γεγονότα ξετυλίχθηκαν μέσα σε ένα σκοτεινό φόντο σηματοδομένο από πολιτική ένταση, κοινωνική αναταραχή και ανησυχητικά ερωτηματικά, και για το μέλλον της οικονομίας, αλλά και για τις πολιτικές εξελίξεις.

Τι συμβαίνει λοιπόν; Ποια είναι τα τυχόν απόκρυφα σχέδια όσων ρυθμίζουν τις πολιτικές εξελίξεις και γιατί ξέσπασε ξαφνικά αυτή η θύελλα μέσα σε ένα οικονομικό πολιτικό κλίμα που, αν δεν ήταν γαληνεμένο πάντως είχε κατασταλάξει σε κάποιες ισορροπίες; Πάμε για αλλαγή της οικονομικής πολιτικής; Πάμε για πρόωρες εκλογές; Δύσκολο να δώσει κανείς απάντηση στα ερωτήματα αυτά. Λογικά και επιχειρηματολογημένα κανείς δεν μπορεί να πιστέψει ότι πάμε για εκλογές σύντομα ή ότι η οικονομική πολιτική είναι δυνατόν να αλλάξει περνώντας από φάση συγκράτησης σε φάση επέκτασης. Και τα δυο είναι επιχείρηση αυτοκτονίας. Η πρώτη για το κυβερνών κόμμα, που αυτή την περίοδο η λαϊκή του επιρροή δεν είναι και ζηλευτή, και η δεύτερη για τον οικονομία, που θα ξαναβυθισθεί στην κρίση του 1985, αν τυχόν αλλάξει η φορά και η κατεύθυνση της οικονομικής πολιτικής.

Όμως τι αξία έχουν τα λογικά επιχειρήματα όταν η κοινή γνώμη η θούη του δρόμου, έχει πάρει άλλα μηνύματα; Η αγορά δυστυχώς φαίνεται να είναι θέβαια και ό,τι πρόκειται να αλλάξει η οικονομική πολιτική και ότι πάμε για εκλογές. Συνεπώς ανεξαρτήτως από το τι πιστεύουν κατά βάθος οι αρμόδιοι ή τι προσπαθούν να μας κάνουν να πιστέψουμε, το 1988 θα είναι ένα χαμένο έτος για την οικονομία. Ευχόμαστε να διαφυσθούμε!

Την Παρασκευή το μεσημέρι αμέσως μετά τη δημοσιοποίηση της παραίτησης Σημίτη ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχάνων (ΣΕΒ) κ. Θ. Παπαλεξόπουλος στη συνέντευξή του στο δημοτικό ραδιοσταθμό της Αθήνας έλεγε: «Δεν μπορούμε βέβαια να προβλέψουμε αν και πότε θα γίνουν εκλογές. Πάντως δημιουργείται η εντύπωση ότι, εφόσον τώρα οι πολιτικοί στόχοι έχουν υψηλότερο βαθμό προτεραιότητας από τους οικονομικούς, είναι σαν να βαδίζουμε προς εκλογές. Αυτό έτσι έχει ερμηνευθεί».

Αυτή η εκτίμηση έχει μεγάλη σημασία, γιατί στις ελεύθερες οικονομίες (ευτυχώς παραμένουμε ακόμη τέτοια) εκείνο που καθορίζει την πορεία της εξέλιξης είναι ακριβώς οι προσδοκίες και οι προβλέψεις των φορέων της οικονομίας. Ο κ. υπουργός της Εθνικής Οικονομίας ανακοινώνοντας την οικονομική πολιτική την Τρίτη έλεγε πολύ σωστά: «Η οικονομική πορεία της χώρας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από προσδοκίες και υπολογισμούς».

Πάντως για να πούμε και την προσωπική μας εκτίμηση, μάλλον αλλάζει η οικονομική πολιτική και μάλλον επισπεύδεται ο χρόνος των εκλογών ή τουλάχιστον η κυβέρνηση επίκειται τώρα αυξημένη εκλογική ετοιμότητα. Μόνο αυτό το πλαίσιο δίνει κάποιο νήμα ερμηνείας των ανεξήγητων χειρισμών που έγιναν την τελευταία εβδομάδα.

Από το νέο άλμπουμ του KYP

Έχουμε δραματική αλλαγή στην οικονομική πολιτική

Του ΝΙΚΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΠΟΙΟΙ είναι οι ανεξήγητοι αυτοί χειρισμοί; Πρώτο ο ετεροχρονισμός της ΑΤΑ ο οποίος με τη μορφή που παρουσιάσθηκε στην απόφαση του Ανατόλου Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής (ΑΣΟΠ) της Τρίτης προκάλεσε την καθολική αντίδραση συνδικάτων κομμάτων ακόμη και του κυβερνητικού Τύπου. Δεύτερον, η επιβολή της έκτακτης και αναδομητικής εισφοράς στα κέρδη του 1986 που πάγωσε τον επιχειρηματικό κόσμο και τρίτον ο εξαναγκασμός σε παραίτηση του κ. Κ. Σημίτη ο οποίος όπως σωστά υπογράμμιζε σε ανακοίνωσή του ο ΣΕΛΠΕ «αποτελούσε εγγύηση για την συνέχιση της σώφρονος οικονομικής πολιτικής της τελευταίας διετίας». Η παραίτηση αυτή πολλαπλασίασε τα αγωνιώδη ερωτηματικά για τις πραγματικές προθέσεις του κ. Ανδρέα Γ. Παπανδρέου και επέτεινε τη σύγχυση στην αγορά.

Ας αναλύσουμε κάπως αυτά τα τρία φαινόμενα για να δούμε τι κρύβεται πίσω τους και ας κάνουμε μια προσπάθεια να τα συνδέσουμε μεταξύ τους για να εντοπίσουμε ποιο καθοδηγητικό νήμα τα διαπερνά.

Αναμφίβολα ο ετεροχρονισμός της ΑΤΑ του πρώτου τετραμήνου του 1988, που αφορά φυσικά μόνο τους δημοσίους υπαλλήλους και τους συνταξιούχους και όχι τους απασχολούμενους στον ιδιωτικό τομέα, οι οποίοι θα πάρουν τις αυξήσεις που θα καθορίσουν οι συλλογικές συμβάσεις, ήταν ένας λαθεμένος χειρισμός. Δεν γνωρίζουμε σε ποιόν βαθμό ευθύνονται γι' αυτό οι σύμβουλοι του κ. Σημίτη. Πιστεύουμε ότι αν υπάρχουν κάποιες ευθύνες αυτές είναι συλλογικές και πάντως αφορούν και τον πρωθυπουργό και τους συμβούλους του που ήσαν από μέρες τη ρύθμιση και τη ψήφιση με χέρια και με «αχχές» την Τρίτη το πρωί στο ΑΣΟΠ. Είναι ζήτημα πάντως αν ο ετεροχρονισμός εξοικονομούσε από τον προϋπολογισμό 14

δισεκ. δρχ. Επίσης όχι απλώς λαθεμένος αλλά ανεύθυνος ήταν ο χειρισμός που κατέληξε στην επιβολή της έκτακτης εισφοράς στα κέρδη του 1986, που, όπως αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση του υπουργού Οικονομικών, θα αποδώσει 20 δισ. δρχ. περίπου. Και υποστηρίζουμε ότι ήταν υπεύθυνοι και επιπόλαιοι και οι δυο χειρισμοί γιατί για 34 δισ. δρχ. η κυβέρνηση από τη μια στιγμή στην άλλη ανέτρεψε το καλό επενδυτικό κλίμα που είχε αρχίσει να διαμορφώνεται στην αγορά και να αποδίδει καρπούς, και πυροδότησε την κοινωνική ένταση που εκδηλώνεται τώρα με αλυσιδωτές απεργίες. Σημειώνεται ότι οι δαπάνες του κατατεθέντος στη Βουλή την Τετάρτη Γενικού Κρατικού Προϋπολογισμού ανέρχονται αιώως στα 3.421,5 δισεκ. δρχ. Δηλαδή όλη αυτή η θύελλα ξέσπασε για να εξοικονομηθεί το 1% της κρατικής σπατάλης! Αν συμβαίνει κάτι τέτοιο, τότε προφανώς πέραν της επιπολαιότητας υπάρχει και ανοησία κατά τον επεικέστερο χαρακτηρισμό!

Όμως έτσι συμβαίνει πράγματι; Έχουμε ζωντανές επιφυλάξεις γι' αυτό, ιδιαίτερα αν συνεχίσουμε αυτά τα δυο γεγονότα με το εξαναγκασμό σε παραίτηση του κ. Κ. Σημίτη ο οποίος κατά την γνώμη μας αποφασίσθηκε όχι εν θερμώ (δηλαδή υπό το κράτος των δυσμενών εντυπώσεων που προκλήθηκαν στην κορυφή κυβερνήσεως από τις αντιδράσεις των συνδικάτων και του Τύπου) αλλά εν ψυχρώ με στόχο και να αλλάξει κάπως η κατεύθυνση της οικονομικής πολιτικής και κυρίως να δοθεί στον λαό, στους ψηφοφόρους του ΠΑΣΟΚ το μήνυμα, ότι αλλάζει γοργά η οικονομική πολιτική.

Δεν είναι τυχαίο ότι η παραίτηση του κ. Κ. Σημίτη προβλήθηκε δημοσιογραφικά σαν η ισχυρότερη απόδειξη ότι τερματίζεται η λιτότητα, ενώ η πιο λαϊκή εφημερίδα του ΠΑΣΟΚ θύγχε την επομένη με τον τίτλο: «Θα δώσει κι άλλα ο Ανδρέας»!!

Στην εκτίμησή μας αυτή ενισχυόμαστε και από το εξής σκεπτικό: Αν ο κ. Ανδρέας Γ. Παπανδρέου είχε όντως θορυβηθεί από τις αντιδράσεις στο ετεροχρονισμό της ΑΤΑ μπορούσε να επιλέξει άλλες και αφόγως δημοκρατικές μάλιστα μεθόδους επανορθώσεως του όντως ατυχούς χειρισμού. Μπορούσε π.χ. να πει στον κ. Κ. Σημίτη να αρχίσει έναν διάλογο με την ΓΣΕΕ και την ΑΔΕΔΥ και σε λίγες μέρες να ανακοινώσει διόρθωση του μέτρου. Τι ωραιότερο και καλύτερο; Η κυβέρνηση ακούει τους εργαζόμενους και επανορθώνει τις αδικίες! Όμως επέλεξε η οδός της από του βήματος της Βουλής ανατροπής της εισοδηματικής πολιτικής, η οποία δεν είναι δυνατόν να γίνει χωρίς τη γνώμη ότι θα επακολουθούσε παραίτηση του υπουργού. Ήταν γνωστός στον κ. πρωθυπουργό ο χαρακτήρας δηλαδή η αξιοπρέπεια και το ήθος του κ. Κ. Σημίτη ώστε να προεξοφλείται η στάση του.

Όλα συνεπώς τα γεγονότα γεγονότα δένουν μεταξύ τους. Η ανατροπή της εισοδηματικής πολιτικής και η επιβολή της έκτακτης εισφοράς έγιναν για να δοθεί στο λαό το μήνυμα ότι υπάρχει τώρα μια κυβέρνηση, που στέκεται στο πλευρό των μισθωτών και τιμωρεί τους εργοδότες που κέρδισαν και ταυτόχρονα εξαναγκάσθηκε σε παραίτηση ο κ. Σημίτης ακριβώς γιατί ήταν αντίθετος και με τέτοια λαϊκίστικα μέτρα αλλά και γιατί όσο αυτός ήταν στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας δεν μπορούσε να αλλάξει η οικονομική πολιτική.

Έχουμε λοιπόν αναμφισβήτητη αλλαγή στην οικονομική πολιτική αν όχι τόσο στην κατεύθυνσή της όσο στο πνεύμα της. Βέβαια δεν γίνονται παροχές ακόμη. Άλλωστε δεν υπάρχουν και περιθώρια για τέτοιες χειρονομίες. Πάντως καλλιεργούνται οπωσδήποτε προσδοκίες για παροχές, ενώ ο προϋπολογισμός υπογραμμίζει κατά τον πιο κατηγορηματικό τρόπο ότι η προσπάθεια για νοικοκύρεμα στα δημόσια οικονομικά εγκαταλείπεται. **ΤΟ ΠΑΣΟΚ σαν κόμμα δεν πίστεψε ποτέ στην πολιτική της σταθεροποίησης. Σαν κυβέρνηση σύρθηκε σ' αυτήν από τον ηγέτη της, αλλά φαίνεται ότι κι αυτός δεν την άντεξε πέραν της διετίας ή άλλα σχέδια κάνει τώρα.** Όπως πολύ ορθά επεσήμανε ο Πρόεδρος του ΣΕΒ κ. Θ. Παπαλεξόπουλος «με τις τελευταίες εξελίξεις στην οικονομική πολιτική έχει καταστεί σαφές ότι φτάσαμε πια στο σημείο όπου οι οικονομικοί στόχοι έχουν έλθει σε αντίθεση – για να μην πω σε σύγκρουση – με τους πολιτικούς στόχους».

Η έκτακτη εισφορά επιβεβαιώνει με τραγικό τρόπο την εκτίμηση αυτή του κ. Θ. Παπαλεξόπουλου. Πρόκειται για μια αχαρκτήριστη πράξη, που με κανένα οικονομικό κριτήριο δεν μπορεί να ερμηνευθεί. Πρόκειται κυριολεκτικά για ένα πήδημα στο κενό!

Ο κ. Δημ. Τσοθόλας στις δηλώσεις του για τον προϋπολογισμό είπε ότι «η εφ' άπαξ εισφορά στα κέρδη του 1986 επιβάλλεται για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης, αφού λόγω του σταθεροποιητικού προγράμματος και της περιοριστικής εισοδηματικής πολιτικής, οι εταιρείες αύξησαν σημαντικά τα κέρδη τους»! Δεν ξέρουμε αν στις προσεχείς ημέρες ο κ. Τσοθόλας θα πιστέψει τα ίδια μια και απ' ό,τι γνωρίζουμε είναι πολύ πιθανόν να υπάρξει επανάληψη του φαινομένου Δρεττάκη αλλά μοιλολογούμε ότι μένουμε κατάπληκτοι μπροστά σε αυτή την λαϊκίστικη δικαιολογία. Ποιοι και ποιος εφάρμοσε την σταθεροποιητική πολιτική; Οι επιχειρήσεις ή η κυβέρνηση; Όταν η κυβέρνηση με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου μείωνε τις πραγματικές αποδοχές των εργαζομένων στη διετία 1986-1987 δεν γνώριζε ότι εξ αντικειμένου θα αυξηθούν τα κέρδη των επιχειρήσεων; Και αν ναι, γιατί το επεδίωξε τότε και το τιμωρεί τώρα;

Δεν μπορούμε να μην θυμηθούμε τι έλεγε για το θέμα αυτό ο κ. Ανδρ. Γ. Παπανδρέου στην ομιλία

Σημαντικές οι απώλειες στο πραγματικό εισόδημα

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ απώλεια στο διαθέσιμο πραγματικό εισόδημα είχαν την τελευταία δεκαετία κυρίως οι βιομηχανικοί υπάλληλοι και οι μέσοι μισθωτοί του αστικού τομέα της οικονομίας, ενώ φαίνεται ότι το αλγεβρικό άθροισμα των θετικών και αρνητικών ποσοστών της ετήσιας μεταβολής των εβδομαδιαίων πραγματικών αποδοχών των βιομηχανικών εργατοτεχνιτών είναι θετικό την ίδια περίοδο.

Οι απώλειες αυτές οφείλονται τόσο στην εισοδηματική πολιτική (αύξηση των ονομαστικών αμοιβών μικρότερη από το ρυθμό πληθωρισμού) όσο και στη δημοσιονομική απορρόφηση (υπερφορολόγηση ανύπαρκτων στην πραγματικότητα εισοδημάτων).

Αξίζει να αναφερθεί, με την ευκαιρία αυτή, ότι το πιο πρόσφατο επίσημο κείμενο, όπως είναι η Εισηγητική Έκθεση για τον Κρατικό Προϋπολογισμό 1988, μας δίνει πληροφορίες για το 1987, μόνο για την εξέλιξη του ονομαστικού διαθέσιμου εισοδήματος του μέσου μισθωτού. Ότι δηλαδή θα αυξηθεί κατά 12,6%, έναντι 11,5% το 1987. (Σ.σ. Στην Έκθεση του διοικητή της Τράπεζας Ελλάδος για το 1986 το ποσοστό αύξησης του ονομαστικού διαθέσιμου εισοδήματος του μέσου μισθωτού αναφέρεται το 12% κι όχι το 11,5% της Εισηγητικής Έκθεσης).

Δ.Σ.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1978 - 87
(ποσοστά ετήσιας μεταβολής)

Έτος	Μέσος μισθωτός	Βιομηχανικός Υπάλληλος	Βιομηχανικός Εργάτης	Τραπεζοϋπάλ.
1978	7,0	5,7	10,3	★
1979	-2,0	-0,3	1,2	★
1980	-1,2	-2,3	0,5	★
1981	-3,3	0,2	-1,8	★
1982	2,8	1,2	4,7	★
1983	-3,7	-4,9	0,0	★
1984	3,1	4,7	4,3	★
1985	2,0	3,1	4,5	★
1986	-8,9	-12,4	-9,5	-9,2

1987

★ Δεν υπάρχουν στοιχεία

Πηγή: Κρατικοί προϋπολογισμοί και Εκθέσεις Διοικητή της Τράπεζας Ελλάδος

του στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης. Πρώτα πρώτα παρουσίασε σαν επίτευγμα της πολιτικής του την αύξηση των κερδών παρ' ότι αναγνώρισε από που προήρχετο ένα μέρος των. Είπε συγκεκριμένα: «Κερδίζουμε έδαφος και στον τομέα της αποδοτικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων. Πρόσφατα στατιστικά στοιχεία δείχνουν σημαντική αύξηση των κερδών στη βιομηχανία το 1986. Είναι γεγονός ότι ένα μέρος από την αύξηση των κερδών οφείλεται στην περιοριστική πολιτική μισθών και ημερομισθίων που επέβαλε το σταθεροποιητικό πρόγραμμα». Στη συνέχεια αφού είπε ότι χωρίς αμφιβολία αυτός δεν ήταν ο καλύτερος τρόπος για να αυξάνονται τα κέρδη, επεκατέστη όχι μόνο εξωτερική χρηματοδότηση αλλά και κάποια ίδια κεφάλαια. Που με τη σειρά τους προϋποθέτουν κάποια συσσωρευμένα προηγούμενα κέρδη». Και δικαιολογώντας πλήρως την απόκτηση αυτών των κερδών τονίζει: «Έτσι το κύκλωμα επενδύσεις - κέρδη από ένα σημείο και πέρα γίνεται αυτοσυντηρούμενο. Όταν, όμως, η διαδικασία έχει σταματήσει, όταν το κύκλωμα έχει για κάποιο λόγο σπάσει, όταν η παραγωγικότητα πέφτει αντί να αναβαίνει, χρειάζεται μια νέα αρχή. Χρειάζεται να βρεθούν κάπου τα κέρδη που θα ξαναβάλουν το κύκλωμα σε κίνηση».

Ο κ. Τσοθόλας μπορεί να μην το θυμάται αυτό το κείμενο, οι βιομήχανοι όμως το θυμούνται ασφαλώς, πίστεψαν στα λόγια του Πρωθυπουργού και άρχισαν να κάνουν επενδύσεις ή να σχεδιάζουν να τις κάνουν. Τώρα ίσως οικτράνουν την εμπιστία τους.

ΤΟ ΠΛΕΟΝ τραγικό πάντως είναι ότι η υπονόμευση του επιχειρηματικού κλίματος ήλθε σε μια εποχή όπου το πρόγραμμα σταθεροποίησης

είχε αρχίσει να αποδίδει. Συγκεκριμένα το ισοζύγιο πληρωμών είχε βελτιωθεί θεαματικά και για πρώτη φορά μετά το 1978 το απειλητικό εξωτερικό χρέος είχε αρχίσει να μειώνεται. Ο πληθωρισμός παρά τη βραδυπορία του είχε κατέβει από το 25% το 1985 στο 16% το 1987 και αν μειώνονταν τα δημοσιονομικά ελλείμματα όπως φώναζε ο κ. Κ. Σημίτης θα είχαμε το 1988 πληθωρισμό, ίσως και 10%. Στο μικροοικονομικό επίπεδο τα επιτεύγματα ήταν ακόμη πιο σημαντικά. Όπως είπε στην συνέντευξή του στο Ράδιο - Αθήνα ο κ. Θ. Παπαλεξόπουλος «είχαν αρχίσει επενδύσεις λαμβάνονταν νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, νέες επιχειρήσεις εισάγονταν στο χρηματιστήριο και η εισαγωγή κεφαλαίων από το εξωτερικό ήταν εντυπωσιακή».

Τώρα, όλα αυτά υπονομεύθηκαν καίρια και το αγωνιώδες ερώτημα πού πάμε, πλανάται σε όλα τα χείλη. Ο παρατηρητής υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Σημίτης στην επιστολή του στον Πρωθυπουργό καταλήγει: «Ελπίζω οι φόβοι μου να αποδειχθούν αβάσιμοι και ο νέος υπουργός να επιτύχει εκείνο το οποίο οι αριθμητικοί υπολαγισμοί, οι συσκέψεις και οι γνώμες όλων των ειδικών απέδειξαν ανέφικτο»! Δεν υπάρχει νομίζουμε ποιο εύγλωττη απάντηση στο ερώτημα.

Υ.Γ. Μέσα σ' αυτόν τον κατακλυσμό γεγονότων δεν έμεινε χώρος για τον σχολιασμό του παμφάγου προϋπολογισμού, ούτε για ανάλυση της νέας πιστωτικής πολιτικής που οδηγεί στην αύξηση των επιτοκίων. Άλλες στήλες του παρόντος τεύχους επιχειρούν επιμέρους προσεγγίσεις. Ελπίζουμε τα γεγονότα της επόμενης εβδομάδας να αφήσουν χώρο για να επανέλθουμε.

Ανθρακες ο θησαυρός για τους μικρομεσαίους μισθωτούς

Αποκαλυπτικές διαπιστώσεις μελέτης του κ. ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΓΑΠΗΤΟΥ*

ΤΕΛΙΚΑ φαίνεται ότι οι μικρομεσαίοι εισοδήματος μισθωτοί θα συνεχίσουν και το 1988 να φορολογούνται επαχθέστερα από τους υψηλού εισοδήματος και κυρίως από τους ελεύθερους επαγγελματίες, οι οποίοι μέχρι τώρα δήλωναν μέσω ετήσιο φορολογητέο εισόδημα πολύ χαμηλότερο από εκείνο που φορολογείται κάθε μήνα στην πηγή, δηλαδή των μισθωτών και συνταξιούχων.

Αυτό είναι το βασικό συμπέρασμα μελέτης του καθηγητή κ. Γιώργου Αγαπητού που δημοσιεύεται αμέσως πιο κάτω. Η εργασία αυτή έγινε ειδικά για τον «Οικονομικό Ταχυδρόμο» ύστερα από παράκληση της διεύθυνσης του περιοδικού μας να αποπειραθεί μια πρώτη προσέγγιση των νέων φορολογικών μέτρων, που είναι συνέχεια της ερευνητικής του προσπάθειας πάνω στο μέγα αυτό κοινωνικό και οικονομικό πρόβλημα, όπως είναι το άδικο, αντικοινωνικό κι αντιαναπτυξιακό φορολογικό σύστημα. Υπενθυμίζεται με την ευκαιρία ότι ο κ. Αγαπητός σε μελέτη του που δημοσιεύτηκε στο τεύχος 2 Οκτωβρίου 1986, είχε παρουσιάσει με αδιάσειστα στοιχεία το εκρηκτικό πρόβλημα της υπερφορολόγησης των μισθωτών, ενώ πριν ένα περίπου χρόνο σε μίαν άλλη μελέτη που δημοσιεύτηκε στο τεύχος 13 Νοεμβρίου 1986, παρουσιάζοντας δέκα λόγους που καθιστούσαν αναγκαία τη ριζική αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος και του άδικου και αντιαναπτυξιακού φορολογικού συστήματος, έδινε έτοιμες λύσεις στον υπουργό Οικονομικών κ. Δημ. Τσοβόλα, ο οποίος τελικά μάλλον πολύ θόρυβο προκάλεσε με τις γνωστές πρόσφατες φορολογικές ρυθμίσεις περίπου για το τίποτα.

Να μερικές διαπιστώσεις που προκύπτουν από τη μελέτη του κ. Αγαπητού:

- Αν είχε αποφευχθεί όλη αυτή η φασαρία με τις γνωστές φορολογικές μεταρρυθμίσεις και είχε τιμαριθμοποιηθεί απλώς η φορολογική κλίμακα του 1987, θα μειωνόταν ο φόρος ομοιόμορφα για όλα τα κλίμακα.

- Με τη νέα φορολογική κλίμακα αυξάνεται η φορολογική επιβάρυνση για εισοδήματα μέχρι 1.230.000 δραχμές και μειώνεται πολύ σημαντικά για τους υψηλούς εισοδηματίες, που δεν είναι τώρα κατ' ανάγκην μόνον οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι!

- Το νέο σύστημα των αφορολόγητων ποσών με δικαιολογητικά είναι άδικο, αφού εξομοιώνει δαπάνες, οι οποίες ικανοποιούν διαφορετικές ανάγκες.

- Η υιοθέτηση του συστήματος έκπτωσης των αφορολόγητων, όχι από το εισόδημα αλλά από το φόρο, έχει πολλές παρενέργειες, γιατί εξομοιώνει τους ελλεικρινείς με τους μη ελλεικρινείς φορολογούμενους!

- Ένας έγγαμος μισθωτός με δύο παιδιά και σύζυγο που δεν εργάζεται με μισθό 50.000 δραχμών το μήνα δεν θα έχει καμιά αύξηση στο διαθέσιμο εισόδημα του το 1988 από τις φορολογικές μεταρρυθμίσεις, με μισθό 90.000 δραχμών το μήνα θα έχει αύξηση κατά 4,1% και με μισθό 100.000 δραχμές θα έχει αύξηση κατά 4,4%.

- Ένας μισθωτός με δύο παιδιά και σύζυγο που δεν εργάζεται και με 330.000 τόκους στεγαστικού δανείου και έξοδα ιατρικής περίθαλψης, με μισθό μέχρι 80.000 δραχμές δεν έχει κανένα όφελος σε σχέση με το 1987, ενώ με μισθό 90.000 δραχμές θα έχει μία μηνιαία μείωση του φόρου κατά 1.586 δραχμές!

- Ένας ελεύθερος επαγγελματίας με δύο παιδιά και σύζυγο που δεν εργάζεται θα έχει μείωση της φορολογίας κατά 34% αν το ετήσιο δηλούμενο εισόδημα είναι 1.400.000 δραχμές σε σχέση με το φόρο του 1987 ή 103.620 δραχμές!!! Δ.Σ.

ΤΑ κύρια χαρακτηριστικά της φορολογικής μεταρρυθμίσεως στη ΦΕΦΠ είναι τα εξής:

1. Υιοθετείται μια νέα κλίμακα με λιγότερα κλιμά-

* Επίκουρος καθηγητής της Ανωτάτης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών

κια (9 έναντι 19 της κλίμακας του 1987), όπως ήδη είχαμε προτείνει στο άρθρο μας που δημοσιεύθηκε στο υπ' αριθ. 46/13.11.1986 τεύχος του «Οικονομικού».

2. Μειώνεται ο ανώτατος οριακός φορολογικός συντελεστής στο 50% έναντι 63% της κλίμακας του 1987. (Σ. ο. Στο ίδιο άρθρο είχε προταθεί ανώτατος συντελεστής 48%)

3. Το μικτό σύστημα των εκπτώσεων από το φόρο (tax credit) και από το εισόδημα αντικαθίσταται από το σύστημα όλων των εκπτώσεων από το φόρο (tax credit).

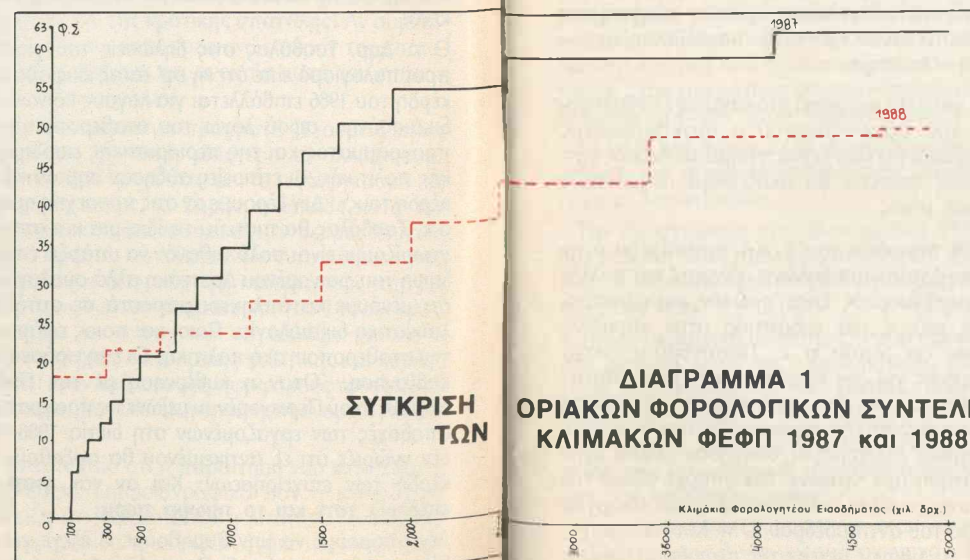
4. Υιοθετείται ενιαία φορολογική κλίμακα για όλους τους φορολογούμενους (μισθωτούς και μη μισθωτούς).

5. Τα αφορολόγητα ποσά, που ουσιαστικά είναι έκπτωση φόρου, διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: γενικό αφορολόγητο, πρόσθετο αφορολόγητο για τους μισθωτούς - συνταξιούχους - αγρότες (χωρίς δικαιολογητικά) και γενικό αφορολόγητο με δικαιολογητικά.

6. Διατηρείται το σύστημα της χωριστής φορολογίας των συζύγων αντί της φορολόγησης του οικογενειακού εισοδήματος.

Φορολογική κλίμακα

Ο ΠΩΣ αναφέραμε, κύριο χαρακτηριστικό της νέας κλίμακας, είναι ότι αποτελείται από πολύ λιγότερα κλιμάκια (9) σε σχέση με τις κλίμα-

κες του παρελθόντος (19). Στη νέα φορολογική κλίμακα ο ανώτατος οριακός φορολογικός συντελεστής μειώθηκε σημαντικά φθάνοντας στο 50% έναντι 63% που ήταν για την κλίμακα του 1987. Οι δύο αυτές ρυθμίσεις αναμφισβήτητα οδηγούν στην απλοποίηση του φορολογικού συστήματος και ιδιαίτερα η δεύτερη ρύθμιση θα συμβάλει στη μείωση της φοροδιαφυγής και στην ενίσχυση της προσφοράς εργασίας.

Θα πρέπει όμως να παρατηρήσουμε ότι τόσο η εξέλιξη των οριακών φορολογικών συντελεστών όσο και εκείνη του εύρους των κλιμακίων έχουν οριστεί αυθαίρετα και δεν έχουν διαμορφωθεί με μια συγκεκριμένη αρχή, π.χ. στα δύο πρώτα κλιμάκια οι οριακοί συντελεστές αυξάνονται κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες, στο επόμενο κλιμάκιο κατά 4, στα κλιμάκια 5 - 7 κατά 5, στο 8ο κλιμάκιο κατά 6 και στο τελευταίο κατά 1 ποσοστιαία μονάδα. Η ίδια αρρυθμία παρατηρείται στο εύρος των κλιμακίων. Συγκεκριμένα, το εύρος του πρώτου κλιμακίου είναι 300.000 δρχ., του δεύτερου μέχρι και τετάρτου 400.000 δρχ., του 5ου και 6ου 500.000 δρχ., του 7ου και 9ου 900.000 δρχ. και του 8ου 1.300.000 δρχ. Από δημοσιονομικής σκοπιάς το ορθότερο είναι οι οριακοί φορολογικοί συντελεστές, με την αύξηση του εισοδήματος, να μεταβάλλονται κατά τις ίδιες ποσοστιαίες μονάδες, και το εύρος των κλιμακίων να μεταβάλλεται κατά τον ίδιο ρυθμό. Μόνο τότε αποφεύγεται η παρουσία του υποκειμενικού στοιχείου στο κτίσιμο της κλίμακας, ενώ, επιπλέον, δεν παρίσταται ανάγκη να αλλάξει η δομή της κλίμακας διαχρονικά και δεν θα παρουσιάζονται δραματικές αυξομειώσεις των μέσων φορολογικών συντελεστών. Οι αδυναμίες αυτές της νέας φορολογικής κλίμακας θα γίνουν φανερές όταν τον επόμενο χρόνο παραστεί ανάγκη να τιμαριθμοποιηθεί με ένα ενιαίο ρυθμό πληθωρισμού.

Σχετικά με τη σύγκριση της ισχύουσας και της νέας κλίμακας παρατηρούμε ότι:

i) οι οριακοί φορολογικοί συντελεστές της νέας κλίμακας μέχρι 600.000 δρχ. καθαρό εισόδημα είναι κατά πολύ υψηλότεροι εκείνων της ισχύουσας κλίμακας. Για τα καθαρά εισοδήματα που είναι μεγαλύτερα των 600.000 δρχ. οι οριακοί φορολογικοί συντελεστές της νέας κλίμακας μειώνονται όλο και περισσότερο όσο αυξάνεται το εισόδημα (βλέπε Διάγραμμα 1).

ii) Η εξέλιξη των οριακών φορολογικών συντελεστών έχει επίπτωση στη διαμόρφωση των μέσων φορολογικών συντελεστών. Πιο συγκεκριμένα, μέ-

Συνέχεια στην σελ. 76

Seven Star Diary

a style of working
a style of life

Seven Star Diary

Office 17,0 x 22,0 εκ.

Senior 11,5 x 16,5 εκ.

Compact 9,5 x 16,5 εκ.

Junior 9,5 x 13,5 εκ.

Mini 8,5 x 11,5 εκ.

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ:
ΣΤ. ΚΛΩΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΟΥΛΗΣ 16 - ΑΘΗΝΑ - ΤΗΛ.: 3238120, 3229571

Ο κ. Σημίτης σπίτ του, ο Πρωθυπουργός στην Αχαΐα, ο κ. Κουτσόγιωργας στο μπαλκόνι κι όλα αυτά μυρίζουν εκλογές.

Ο πρωθυπουργός δήλωσε ότι μπορεί να συναντήσει τον κ. Οζάλ ο οποίος κέρδισε τις δικές του εκλογές και είναι ήσυχος.

Τα προβλήματα με την ελεύθερη ραδιοφωνία φαίνεται ότι ξεπεράστηκαν, αλλά τα αυτοκίνητα ακρίβησαν αντί να φθηνήνουν.

Από τον Ιανουάριο οι μισθωτοί έχουν λαμβάνειν και ΑΤΑ και διορθωτικό και ό,τι άλλο ήθελε προκύψει. Επιπλέον θα έχουν και φοροαπαλλαγές. Οι αγρότες παίρνουν αποζημιώσεις και ο Δήμαρχος Αθηναίων πάει από δημοψήφισμα σε δημοψήφισμα. Ελβετία γίνεται!

Άγιος Βασίλης έρχεται...

Του Ι. Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗ

ΤΕΛΙΚΑ μέρα με τη μέρα διαψεύδονται οι πρώτες δημοσιογραφικές πληροφορίες σύμφωνα με τις οποίες στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας τον κ. Κ. Σημίτη διεξέχθη ο κ. Τ. Ρουμελιώτης. Διότι αποδεικνύεται ότι 4ος υπουργός Εθνικής Οικονομίας των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ ανέλαβε αυτοπροσώπως ο Άγιος Βασίλης. Δεν εξηγείται διαφορετικά το γεγονός ότι εδώ και μερικές μέρες ο ελληνικός λαός έχει να εισπράττει...

Το Σάββατοκύριο του Γοργοποτάμου οι εναπομείναντες αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης έλαβαν παράσημα, μετάλλια και συντάξεις. Τρεις ημέρες αργότερα στη Βουλή, οι δημόσιοι υπάλληλοι – γιατί αυτούς αφορούσε η εισοδηματική πολιτική που τόσες φασαρίες προκάλεσε – πληροφορήθηκαν ότι την Πρωτοχρονιά τους περιμένουν ΑΤΑ και διορθωτικά. Το περασμένο Σάββατοκύριο οι αγρότες της Αχαΐας ενημερώθηκαν ότι όπου νάναι τους καταβάλλονται 22 δισεκατομμύρια για κάποιες ζημιές λόγω της κακοκαιρίας. Και έπεται συνέχεια διότι ο ακραϊφώνος φιλοκυβερνητικός Τύπος εξέγγειλε ήδη ότι μοιράζονται κτήματα στους αγρότες και άλλα τινα!

Με όλα αυτά πολύ περίεργο θα ήταν να μην ανασύρουμε έως το καλοκαίρι και τα εκλογικά μας βιβλιάρια. Διότι – όπως είναι ευρύτατα γνωστό – ο Άγιος Βασίλης έρχεται άπαξ ετησίως και όταν έχουμε δυσχερές οικονομικές εξελίξεις έρχεται μια φορά κάθε τρία - τέσσερα χρόνια. Άρα, όποιος μοιράζει ελπίζει και να εισπράξει χωρίς όμως να είναι βέβαιος ότι θα μπορέσει να ξαναμοιράσει και του χρόνου!

Δεν θα πρέπει να μας ξεφύγει ότι γύρω από την «υπόθεση Σημίτη» συγκρούστηκαν ουσιαστικά δύο λογικές:

– Από τη μια πλευρά αυτοί που υπολόγιζαν σε μια διαρθρωτική σταθεροποίηση της οικονομίας από την επίτευξη της οποίας – ήλπιζαν – θα απέρρεαν και πολιτικά οφέλη. Σύμφωνα με αυτή τη λογική, το ΠΑΣΟΚ θα έδινε τις επόμενες εκλογές ως «ήρμη δύναμη» καλώντας τον ελληνικό λαό να ανανεώσει την εντολή του στην παράταξη, που έβαλε την Ελλάδα στην οδό της ανάκαμψης και του εκσυγχρονισμού.

– Από την άλλη, αυτοί που αντιλήφθηκαν τη διεισδυτική σταθεροποίηση ως ένα «αναγκαίο κακό». Σαν μια πολιτική, δηλαδή, που θα επέτρεπε να μαζευτούν λεφτά για να μοιραστούν στην κατάλληλη στιγμή και να θεμελιώσουν μια νέα εκλογική νίκη στο γνωστό παλιό τρίπτυχο: παρελθοντολογία – πόλωση – παροχές.

Έτσι, για άλλη μια φορά στο «αχαϊκό Σάββατοκύριο» του πρωθυπουργού ο συγκεντρωμένος λαός εδήλωσε ότι «δεν ξεχνά τι σημαίνει Δεξιά», κάτι που όπως φαίνεται θα ακούσουμε συχνά τους προσεχείς μήνες.

Αυτή η περιοδεία του κ. Α. Παπανδρέου στην «πράσινη Αχαΐα» υποδηλώνει άλλωστε και πολλούς συμβολισμούς. Είναι, πρώτον, μια «επιστροφή στις ρίζες», μια εμβάπτιση στην «πράσινη ύπαιθρο» απ' όπου ο κ. Παπανδρέου ξεκινά εξαγνισμένος για μια θριαμβευτική «ρικονκίστα». Είναι δεύτερον, και μια συμπτωματική επικύρωση της ενδοκυβερνητικής σημειολογίας αφού οι ενδοκυβερνητικοί συσχετισμοί οδήγησαν πλέον στην «επικράτηση των Αχαιών». Δεν υπήρχε πλέον της τηλεόρασης χωρίς το εκ δεξιών του πρωθυπουργού χαμόγελο του αντιπροέδρου κ. Μ. Κουτσόγιωργα, ενώ ο κ. Α. Λιβάνης μετείχε της περιοδείας ευχαρής

Παραιτήσεις

ΤΟ ΑΣΟΠ υπό την προεδρία του Πρωθυπουργού παίρνει μια σειρά αποφάσεις επί της εισοδηματικής πολιτικής τις οποίες ανακοινώνει ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας. Εκδηλώνονται αντιδράσεις, ο Πρωθυπουργός αποφασίζει να ανατρέψει ορισμένες από αυτές τις αποφάσεις, ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας υποβάλλει την παραίτησή του. Τα γεγονότα έχουν μια αναμφισβήτητη λογική.

Από εκεί κι εκεί; Ο διευθύνων σύμβουλος ενός μεγάλου αθλητικού οργανισμού παραπέμπεται σε τακτική ανάκριση για «απιστία σε βάρος του δημοσίου», για παράνομες οικονομικές πράξεις «σε βαθμό κακουργήματος» κ.λπ. Ο κύριος αυτός δεν αισθάνεται την παραμικρή ευθυξία να υποβάλει την παραίτησή του! Ο αρμόδιος υφυπουργός – πρόκειται περί του κ. Σ. Βαλυράκη – όχι μόνο δεν απαιτεί την παραίτησή του, αλλά δηλώνει στη Βουλή ότι ο διευθύνων σύμβουλος είναι αθώος! Κι είναι μεν λογικό να εκτελείς χρέη τακτικού ανακριτού, όταν δεν μπορείς να τα βγάλεις πέρα ως υφυπουργός, αλλά να εκδίδεις και αθωωτικές αποφάσεις; Πάει πολύ!

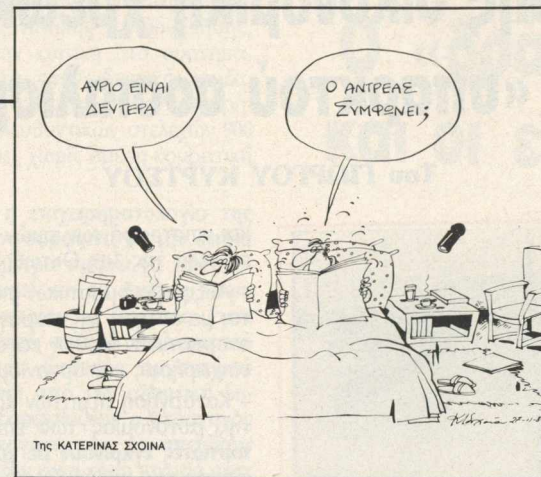
Ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών ανακοινώνει ότι θα φθηνήνουν τα αυτοκίνητα. Η κυβέρνηση το αποδοκιμάζει. Αυτός εμμένει – ομιλώντας στη Βουλή – ότι τα αυτοκίνητα πρέπει να φθηνήνουν και εξακολουθεί να προσέρχεται στα κυβερνητικά του καθήκοντα. «Ψεύτη», τον αποκαλούσε μια εφημερίδα αλλά προφανώς δεν την διάβασε.

Είναι περιττό φυσικά να αναφερθούμε και στον υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος αποδεικνύεται μέρα με τη μέρα πολύ καλύτερος Χριστιανός απ' όσο μας είχαν αφήσει να το καταλάβουμε οι από τηλεοράσεως διαβεβαιώσεις του: τρώει χαστούκι και γυρίζει και το άλλο μάγουλο!

Η παραίτηση είναι μια πολιτική χειρονομία. Η παραμονή, το ίδιο. Πέρα όμως από την πολιτική διάσταση υπάρχουν – ή έστω ελπίζουμε ότι υπάρχουν – και κάποιοι άλλοι παράγοντες που πρυτανεύουν στη συμπεριφορά των υπεύθυνων δημοσίων ανδρών. Είναι στοιχειώδης ευθυξία όταν κατηγορείσαι για οικονομικές ατασθαλίες να παραδίδεις τη δημόσια θέση που κατέχεις. Είναι στοιχειώδης αξιοπρέπεια να κάνεις το ίδιο όταν σε αποδοκιμάζει η κυβέρνηση σου.

Ας μην είμαστε όμως συνεχώς παραπονούμενοι. Ο κ. Σημίτης έφερε στην πολιτική ζωή μας ορισμένα ήθη τα οποία νομίζαμε ότι είχαν πλέον περιπέσει σε αχρηστία. Από αυτήν την άποψη, η ανατροπή της εισοδηματικής πολιτικής και όσων επακολούθησαν ήταν ιδιαίτερα ευχάριστα. Και όχι μόνο για τους μισθωτούς!

Π.

και χαμογελαστός (σύμφωνα με τις ανταποκρίσεις των εφημερίδων).

Σ' αυτό το επίπεδο – των ενδοκυβερνητικών συσχετισμών – βρίσκεται και το δεύτερο διδάγμα των ημερών. Διότι αποδεικνύεται πλέον ότι ο Άγιος Βασίλης δεν ήλθε από την Καισαρεία, αλλά από την Αχαΐα. Στην επικράτηση τους οι «Αχαιοί» υπεσθώθησαν από μια σειρά παραγόντων:

– Τη σύγκλιση των κ.κ. Μ. Κουτσόγιωργα και Α. Λιβάνη, μια σύγκλιση που επέφερε ενότητα στο «αχαϊκό στρατόπεδο».

– Την προσχώρηση στο «αντισιδημικό στρατόπεδο» κυβερνητικών στελεχών, όπως ο κ. Γ. Γεννηματάς, οι οποίοι ελάχιστα κοινά είχαν έως τώρα με τους Αχαιούς.

– Την αντικειμενική υποστήριξη, που προσέφεραν στο μέτωπο κατά της εισοδηματικής πολιτικής τόσο οι συνδικαλιστές του ΠΑΣΟΚ, όσο και το Εκτελεστικό Γραφείο του κινήματος.

– Το γεγονός, τέλος, ότι η «μάχη» δόθηκε σε ένα πεδίο που αντικειμενικά ευνοούσε όσους φορούσαν την «φιλολαϊκή λεοντή».

Το αποτέλεσμα όλων αυτών ήταν φυσικά όχι απλώς η ενίσχυση του κ. Κουτσόγιωργα, αλλά κι η

επικράτηση μιας πολιτικής κι ενός στυλ, που θα δώσει το τόνο της συμπολίτευσης έως τις επόμενες εκλογές. Τουλάχιστον, όμως όπως δείχνουν τα πράγματα, οι εκλογές δεν πρόκειται να αργήσουν πολύ. Ουδέν κακόν αμιγές καλού, που έλεγαν και οι αρχαίοι μας πρόγονοι. □

Δημοκρατία (;)

ΑΠΟΡΟΥΜΕ για τις πολύ όψιμες και διόλου πειστικές αντιδράσεις κάποιων πρυτανικών αρχών για τις αλληπάλληλες καταλήψεις των γραφείων τους από μέρους των φοιτητών και την εξωπέταξή τους από αυτά. Είναι γνωστό ότι σύμφωνα με το νόμο - πλαίσιο, στον οποίο ορκίζονται όλες οι διοικήσεις των ΑΕΙ μας την απόλυτη πλειοψηφία (δηλαδή περίπου 60%) των εκλεκτόρων για τις πρυτανικές αρχές έχουν οι φοιτητές.

Σύμφωνα με την ουσία της δημοκρατίας, αυτή η πλειοψηφία που ανεβάζει στην εξουσία τις πρυτανικές αρχές, έχει το δικαίωμα και να

τις αμφισβητήσει ή και καταργεί, αν την απογοητεύουν ή δεν την εκφράζουν πια.

Για το ενδεχόμενο αντίλογο, ότι οι καταλήψεις δεν εκφράζουν την πραγματική πλειοψηφία των φοιτητών η απάντηση είναι και πάλι ότι ούτε ο νόμος πλαίσιο δίνει το προβάδισμα στην πραγματική πλειοψηφία των σπουδάζοντων, αλλά ούτε οι πρυτανικές αμφισβήτησαν ποτέ την εγκυρότητα των όποιων αποφάσεων λαμβάνονταν από μαχητικές μειοψηφίες σε αμφιβολής νομιμότητας συνελεύσεις φοιτητικών συλλόγων. Ο σπείρων ανέμους θερίζει θύελλες.

W.

Α - ΠΟΛΙΤΙΚΑ

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ η κυβέρνηση προχώρησε σε μια πιο άνετη εισοδηματική πολιτική. Και λέμε επιτέλους, διότι όπως πήγαινε η κατάσταση, δεν θα υπήρχε υπουργός για υπουργός στο γραφείο του: Ο Πρωθυπουργός δήλωσε ότι θα διαδhlωνε κι αυτός με τους φοιτητές, ο υπουργός Παιδείας είχε ήδη κατασκευάσει πλακάτ για να τεθεί επικεφαλής των διαδηλώσεων, ο υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας είχε αποφασίσει να ηγηθεί πορείας των ναυτεργατών, ενώ ο ομόλογός του επί των Εξωτερικών μετά θίας συνεκράτηθη να μην κάνει τα ίδια με τους διπλωμάτες. Ευτυχώς τώρα επήλθε ηρεμία και οι άνθρωποι μπορούν να ασχοληθούν απερίσπαστοι με τα υπουργικά τους καθήκοντα.

★

ΜΕ απόντα φυσικά τον κ. Σημίτη, ο οποίος παραιτήθηκε. Δεν γνωρίζω αν το πήρατε χαμπάρι από την τηλεόραση. Διότι προ ημερών η τηλεόραση μας είχε αναλύσει σε πλάτος, βάθος και μήκος την παραίτηση Ουαϊνμπέργκερ με προσκεκλημένους και μόνιμους αναλυτές. Ουδείς όμως μπήκε στον κόπο εκ της τηλεοράσεως να μας εξηγήσει τι έγινε με τον κ. Σημίτη. Θα μου πείτε όμως ότι εδώ παραιτήθηκε κοτζάμ Ουαϊνμπέργκερ. Με τον Σημίτη θα ασχολούμαστε;

★

ΜΕΤΑ το δημοψήφισμα για τους οίκους ανοχής, ο δήμαρχος Αθηναίων πραγματοποίησε και δημοψήφισμα – μέσω του σταθμού του – για την ελεύθερη ραδιοφωνία. Αυτός το είχε υποσχεθεί ότι θα έκανε την Αθηνά Ελβετία, αλλά εμείς δεν τον πιστεύαμε!

★

«ΝΑ πέσει λεπίδι στο κόμμα», ζήτησε ο κ. Κ. Μητσοτάκης. «Να σταματήσουν τα συντροφικά μαχαίρωματα», δήλωσε η κυρία Βάσω Παπανδρέου. Υπάρχουν ορισμένες στιγμές που οι εκτός κομμάτων πρέπει να αισθάνονται μια άκρατη ευεξία.

★

ΜΕ 38% των ψήφων ο κ. Οζάλ εξασφάλισε το 60% των εδρών στην τουρκική Βουλή. Μην μου πείτε ότι όλα αυτά δεν δίνουν ιδέες σε ορισμένους συμπολίτες μας, γιατί τότε πραγματικά θα αρχίσω να αισθάνομαι ότι ζω στην Ελβετία!

>>>

στόχο της σύγκλισης των οικονομιών (2/3 των συνολικών διαρθρωτικών δαπανών). Η υιοθέτηση των **προγραμμάτων** -τύπου ΜΟΠ- ως μέσου υλοποίησης των παρεμβάσεων των Ταμείων δεν απορρίπτεται από καμιά χώρα (πώς άλλωστε να απορριφθεί;) Συνεπώς η πρόταση αυτή θα υιοθετηθεί. Και το γεγονός αυτό θα πρέπει να συνειδητοποιηθεί αρκετά έγκαιρα και βαθιά από την ελληνική διοίκηση. Γιατί η εμπειρία υλοποίησης των ΜΟΠ δεν εμφανίζεται και τόσο ενθαρρυντική. Υπάρχει συνεπώς ο πραγματικός κίνδυνος η Ελλάδα να θρεθεί σε αδυναμία να επωφεληθεί από οποιαδήποτε αύξηση των πόρων των Ταμείων λόγω διοικητικών αδυναμιών.

Σχετικά με τις «βρετανικές επιστροφές» υπάρχουν έντονες αντιδράσεις στη συνείδησή τους. Ωστόσο κάποια μορφή «επιστροφών» στη βάση ενός νέου συστήματος θα υπάρξει ως «παραχώρηση» προς τη Βρετανία για τη συγκατάθεσή της στην αύξηση των πόρων.

Από πλευράς Ελλάδας ο πρωθυπουργός Ανδρέας Γ. Παπανδρέου και ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών Θ. Πάγκαλος θα δώσουν κυρίως τη μάχη για τη συνολική αύξηση των κοινοτικών πόρων και το διπλάσιασμό των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης, είτε επιτύχει είτε αποτύχει, θα αποτελέσει ορόσημο στην ιστορία της Κοινότητας. Αλλά θα επανέλθουμε για το θέμα αυτό την επόμενη εβδομάδα...

Η ΕΟΚ μας συνέστησε τα αντίθετα από τα όσα αποφάσισε ο κ. Α. Παπανδρέου

Η Επιτροπή μόλις προ ημερών μας υποδείκνυε μείωση ελλειμμάτων, αναδιοργάνωση συντάξεων, απαγόρευση προσλήψεων στο δημόσιο, διεύρυνση φορολογικής βάσης για την «ευημερία» της οικονομίας

Πώς θα δουν οι 12 την Ελλάδα;

ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ εξαιρετικά σημαντικές διαπιστώσεις μπορεί να συνοψισθεί το περιεχόμενο του τμήματος για την Ελλάδα της ετήσιας έκθεσης της Επιτροπής για την Κοινοτική οικονομία 1987-1988: (α) Το 1988 η οικονομική δραστηριότητα θα οδηγήσει σε θετική μεγέθυνση (β) Το βασικό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας συνίσταται στη συνεχιζόμενη πτώση που προκλήθηκε από το δυσμενές περιβάλλον για διομηχανικές επενδύσεις και εκτεταμένους ελέγχους της αγοράς. (γ) Η πολιτική συγκράτησης των μισθών δεν μπορεί να συνεχισθεί το 1988 ως το βασικό μέσο ελέγχου της ζήτησης. (δ) Η **μείωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα** θα πρέπει να αποτελέσει το κύριο μέσο για το σκοπό αυτό. Η τελευταία αντιπροσωπεύει και τη σημαντικότερη

διαπίστωση-σύσταση της Κοινότητας προς τους υπεύθυνους της χάραξης της οικονομικής πολιτικής στην Ελλάδα. Οι συστάσεις αυτές της ΕΟΚ μετά τα πρόσφατα γεγονότα σε σχέση με την εισοδηματική πολιτική φαίνεται να πέφτουν στο κενό. Απομένει να δούμε πώς θα αντιδράσει η ΕΟΚ σε περίπτωση που θα ξαναχρησιμοποιήσουμε - κούφια η ώρα - νέα εγγύηση για δανεισμό. Φυσικά, απομένει πάντα και το τελευταίο καταφύγιο: Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για να μην ξεχνιόμαστε.

Σχετικά με το σταθεροποιητικό πρόγραμμα, η έκθεση υπενθυμίζει ότι κύριος στόχος του προγράμματος αυτού υπήρξε η ταχεία βελτίωση στο ισοζύγιο πληρωμών με σκόπιμη συρρίκνωση της εσωτερικής ζήτησης με σκοπό να σταθεροποιηθεί το εξωτερικό χρέος από το 1988 και μετά. Το

Η παραίτηση Σημίτη προκάλεσε «σοκ» στις Βρυξέλλες

«**Κ**ΑΙ ΤΩΡΑ τι γίνεται;» λέγεται ότι αναφώνησε ο πρόεδρος της Επιτροπής της ΕΟΚ κ. Ζακ Ντελόρ όταν πληροφορήθηκε από στενό του συνεργάτη την παραίτηση του κ. Σημίτη. Πράγματι, ενώ η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είχε αρχίσει να αισθάνεται κάποια ανακούφιση από την έστω ασθενή βελτίωση της ελληνικής οικονομίας, έπεσε ως κεραυνός εν αιθρία η παραίτηση (ουσιαστικά αποπομπή) του υπουργού Εθνικής Οικονομίας. Χωρίς διάθεση υπερβολής ή δραματοποίησης, η παραίτηση του κ. Σημίτη προκάλεσε πραγματικό «σοκ» στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ιδιαίτερα στο περιβάλλον του προέδρου της κ. Ζακ Ντελόρ. Σύμφωνα με πληροφορίες που διέρρευσαν στις Βρυξέλλες ο Πρόεδρος της Επιτροπής κυριολεκτικά κεραυνοβολήθηκε, όταν πληροφορήθηκε την παραίτησή του κ. Σημίτη από το ΥΠΕΘΟ και δεν έκρυψε ούτε τη θλίψη του αλλά ούτε και τη δυσφορία του για το γεγονός. «Ο κ. Σημίτης είναι ένας πολιτικός που γνωρίζει άριστα τι ακριβώς θέλει και τι επιδιώκει», σχολίαζε ο κ. Ντελόρ στους δημοσιογράφους.

Πράγματι - και χωρίς να αμφισβητούνται ούτε οι ικανότητες, ούτε η σοβαρότητα ή μετριοπάθεια του νέου υπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Ρουμελιώτη - ο κ. Σημίτης είχε ως προσωπικότητα αποσπάσει το σεβασμό και τη βαθιά εκτίμηση στο κοινοτικό διαπραγματευτικό πλαίσιο. Αλλά, πέρα απ' αυτό, ο κ. Σημίτης συνδέθηκε με μια πολιτική που είχε υποστηρίξει η Κοινότητα - ενεργά και έμπρακτα με το δάνειο για τη σταθεροποίηση της ελληνικής οικονομίας. Η πολιτική αυτή είχε επίσης την προσωπική, ενεργό στήριξη του προέδρου της Επιτροπής κ. Ζακ Ντελόρ, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε έντονα για τη χορήγηση του δανείου (ιδιαίτερα της β' δόσης πέρυσι το Δεκέμβριο) χάρη ακριβώς στη «σχέση εμπιστοσύνης» που είχε αναπτύξει με τον κ. Σημίτη.

Πριν ακόμη από την παραίτηση του κ. Σημίτη και την ανατροπή της εισοδηματικής πολιτικής άρχισε να εκδηλώνεται κάποια ανησυχία στους κύκλους της Επιτροπής (αλλά και των χωρών - μελών) ως προς τη μελλοντική πορεία της μακροοικονομικής πολιτικής. Μετά τις τελευταίες εξελίξεις την «ανησυχία» φαίνεται να διαδέχεται η «δυσπιστία» και όσοι γνωρίζουν έστω ελάχιστα από το διεθνές οικονομικό περιβάλλον συνειδητοποιούν το τι ακριβώς σημαίνει αυτό...

Ο ενδόμυχος φόβος των κοινοτικών είναι ότι ενδεχόμενη αδυναμία της Ελλάδας να «αποκαταστήσει την αναγκαία τάξη» στην οικονομία της θα την εμποδίσει ακόμη και μετά το 1992 να συμμετάσχει πλήρως στις διαδικασίες της εσωτερικής αγοράς, νομισματικής ενοποίησης κλπ. Μια Κοινότητα με 11 μέλη συν 1 ημιμέλος δεν χαροποιεί κανένα. Ας ελπίσουμε ότι πρόσφατοι φόβοι θα αποδειχθούν αστήρικτοι...

Πάντως ο Πρωθυπουργός κ. Παπανδρέου έχει μιαν ευκαιρία στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να εξηγήσει την ελληνική πολιτική και να διαλύσει τους κοινοτικούς φόβους...

πρόγραμμα, που υποστηρίχθηκε από την Κοινότητα με τη χορήγηση δανείου για την ενίσχυση του ισοζυγίου πληρωμών, έθεσε ως ειδικότερους στόχους: τη μείωση του πληθωρισμού στο 10% το 1987, τον περιορισμό των δανειακών αναγκών του δημοσίου στο 8% του ΑΕΠ και περιορισμό της εγχώριας δανειοδότησης στο 17% το 1986 και 11% το 1987.

Η πολιτική συγκράτησης των μισθών υπήρξε το κύριο μέσο υλοποίησης του προγράμματος συνδυασμένη από περιορισμένη αύξηση των αγροτικών εισοδημάτων. Η πολιτική αυτή οδήγησε σε κατά 10% μείωση των πραγματικών μισθών και κατά 7% μείωση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος στην περίοδο 1986-1987. Ωστόσο η **ιδιωτική κατανάλωση περιορίστηκε μόνο ελάχιστα λόγω αμφοβολιών ως προς την αποτελεσματικότητά του προγράμματος και του υψηλού επιπέδου ρευστότητας της οικονομίας**. Οι καθαρές δανειακές ανάγκες του δημοσίου μειώθηκαν από 17,6% του ΑΕΠ το 1985 στο 13,7% το 1986 και αναμένεται να μειωθούν στο 12% το τρέχον έτος. Η μείωση προήλθε εν μέρει από την αύξηση της φορολογίας στα προϊόντα πετρελαίου. Ο πληθωρισμός από 25% το 1985 περιορίστηκε στο 17% το 1987 και αναμένεται νέα μείωση το τρέχον έτος παρά τις πληθωριστικές συνέπειες της εισαγωγής του ΦΠΑ.

Το ισοζύγιο πληρωμών επωφελήθηκε από τη συρρίκνωση της κατανάλωσης και τη μείωση του κόστους των εισαγωγών πετρελαίου. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε από 9,8% του ΑΕΠ το 1985 σε 4,3% το 1986 και 3,1% το 1987.

Η έκθεση υπογραμμίζει ότι σημαντική πρόοδος σημειώθηκε το 1987 στη μεταρρύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος με μέτρα για τον ορθολογισμό των επιτοκίων, χαλάρωσης των διοικητικών ελέγχων και ανάπτυξης της μη τραπεζικής χρηματαγοράς.

Η έκθεση τονίζει εμφατικά ότι ο έλεγχος του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού αποτελεί προτεραιότητα αλλά μεγαλύτερο πρόβλημα για την οικονομία αποτελεί το **έλλειμμα των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης**. Η πολιτική περιορισμού των ελλειμμάτων που ήδη άρχισε θα πρέπει να συνεχιστεί για χρόνια προκειμένου να επιτευχθεί η σταθεροποίηση του δημόσιου χρέους σε σχέση με το ΑΕΠ.

Από διαρθρωτικής πλευράς, το μείζον πρόβλημα συνίσταται - σημειώνει η κοινοτική έκθεση - στη μείωση των παραγωγικών επενδύσεων. Ωστόσο αναγνωρίζεται ότι τα μέτρα που υιοθετήθηκαν έχουν οδηγήσει σε βελτίωση των επιχειρήσεων και συνεπώς εκτιμάται ότι θα υπάρξει ανάκαμψη των παραγωγικών επενδύσεων. Γενικά όμως η έκθεση παρατηρεί ότι το παραγωγικό δυναμικό της χώρας έχει εξασθενήσει σημαντικά και συνεπώς θα πρέπει να καταβληθεί συστηματική προσπάθεια και το 1988 για να συγκρατηθεί η ζήτηση προκειμένου να αποφευχθεί χειροτέρευση του ισοζυγίου πληρωμών. Ωστόσο, τονίζει η Επιτροπή, λαμβανομένης υπόψη της προσαρμογής που συντελέστηκε στους μισθούς τα περασμένα δύο χρόνια, η πολιτική μισθών δεν μπορεί να αποτελέσει το μέσο για τον έλεγχο της ζήτησης...

Η μείωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα και κυρίως των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης θα πρέπει να αποτελέσει το πρωταρχικό μέσο για τη συγκράτηση της ζήτησης. Για το σκοπό αυτό η κοινοτική έκθεση συνιστά: **την αναδιοργάνωση του συστήματος συντάξεων, τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης** (σύσταση που ήδη έκανε και ο ΟΟΣΑ), **την απαγόρευση προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συγκράτηση αυξήσεων των μισθών**. Επίσης η έκθεση συνιστά **μείωση των επιδοτήσεων προς τους γεωργούς**.

Θα αποφύγει τη χρεωκοπία η Κοινότητα;

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΑΠΟΥΤΣΗ*

Η ΑΔΥΝΑΜΙΑ του Συμβουλίου των υπουργών να καταλήξει μέσα στις χρονικές προθεσμίες που καθορίζουν οι συνθήκες σε Σχέδιο Προϋπολογισμού για το 1988 κατέδειξε τις διαστάσεις που έχει πάρει η δημοσιονομική κρίση της Κοινότητας.

Τρία είναι τα χαρακτηριστικά της σημερινής κρίσης συγκυρία που οριοθετούν τα πλαίσια των μελλοντικών εξελίξεων και τη φυσιογνωμία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Πρώτον: Η χρονίζουσα κρίση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η οποία εστιάζεται κυρία στο δημοσιονομικό επίπεδο, αλλά δεν παύει να είναι κατά βάση κρίση πολιτική.

Δεύτερον: Η Ενιαία Πράξη, με την οποία επιχειρείται ένα ποιοτικό άλμα της Κοινότητας στην κατεύθυνση της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Τρίτον: Η ανάγκη επίτευξης συμφωνίας για το ξεπέρασμα της σημερινής κρίσης και την επεξεργασία μιας πολιτικής για την ομαλή μετάβαση το 1992 στο καθεστώς της Ενιαίας Αγοράς.

Η Εκτελεστική Επιτροπή ομολόγησε ανοικτά ότι η Κοινότητα βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεωκοπίας. Σ' αυτή την κατάσταση οδηγήθηκε σταδιακά εξαιτίας της παγίωσης ανορθόδοξων δημοσιονομικών πρακτικών, ανεπάρκειας του συστήματος των ιδίων πόρων και αναπαράστασης μηχανισμού προσαρμογής των δαπανών και της δημοσιονομικής λειτουργίας στις σημερινές ανάγκες της ΕΟΚ και τις νέες πολιτικές της κατευθύνσεις.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται εξάλλου όξυνση των αντιθέσεων ανάμεσα στις αναπτυσσόμενες χώρες του Βορρά και αυτές του «Μεσογειακού Νότου» μέσα στην Κοινότητα, ιδιαίτερα μάλιστα μετά την τελευταία διένυσση με την Ισπανία και την Πορτογαλία.

Η κρίση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι κρίση Πολιτική καθώς οι ρίζες της βρίσκονται στις καταβολές της Κοινότητας, στην ίδια τη σημερινή της δομή και τον τρόπο διαμόρφωσης των πολιτικών της.

Οι συνέπειες της κρίσης βάζουν σε αμφισβήτηση την αξιοπιστία της Κοινότητας και φθάνουν στο σημείο να αναίρουν τις πολιτικές της επιλογές.

Η διέξοδος από την κρίση εξαρτάται άμεσα από την πολιτική βούληση και απόφαση των κυβερνήσεων των κρατών μελών.

Με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη επιχειρείται η μετεξέλιξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Καθορίζονται σαν στόχοι, πέρα από την ενδυνάμωση των θεσμικών οργάνων, η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς και η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Οι δύο αυτοί στόχοι πρέπει να επιδιωχθούν συνδυασμένα. Η μετάβαση σ' ένα καθεστώς ενιαίας αγοράς, που σημαίνει πλήρη οικονομική φιλελευθέρωση, θα επιφέρει δραματικούς κλυδωνισμούς στις ασθενέστερες οικονομίες όπως η Ελληνική, αν δεν θεθούν από σήμερα οι όροι και οι μηχανισμοί για την άμβλυνση των αντιθέσεων.

Η ύπαρξη και η διαιώνιση δύο ταχυτήτων μέσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα λειτουργεί απαγορευ-

*** Ευρωβουλευτής ΠΑΣΟΚ, Αντιπρόεδρος της Σοσιαλιστικής Ομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**

τικά σε κάθε διαδικασία ενοποίησης.

Μόνον μια ολοκληρωμένη στρατηγική συνοχής δημιουργεί δυνατότητες σύγκλισης των οικονομικών επιπέδων ανάπτυξης των κρατών μελών και συγκρότησης ενός ενιαίου ευρωπαϊκού οικονομικού και κοινωνικού χώρου.

Η Ευρώπη σήμερα επιζητεί να βελτιώσει τη θέση της στον διεθνή καταμερισμό εργασίας, να κατοχυρώσει την ανταγωνιστικότητά της οικονομίας της απέναντι στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία, να εξασφαλίσει την πολιτική της αυτοδυναμία και τη δική της φωνή στα διεθνή πράγματα, να συμμετάσχει δυναμικά στην τελούμενη τεχνολογική επανάσταση.

Η Εκτελεστική Επιτροπή παρουσίασε στις αρχές της χρονιάς συνολική πρόταση (γνωστή σαν πακέτο DELORS) που δίνει προοπτική σε αυτούς τους στόχους και στην αρχή της ουσιαστικής συμφωνίας τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και το Συμβούλιο των Υπουργών (με την εξαίρεση της Μεγάλης Βρεταννίας).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σαν όργανο εκλεγμένο άμεσα από τους λαούς της Ευρώπης, έχει δείξει μέχρι σήμερα μεγάλη ευαισθησία στα προβλήματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και έχει καταλήξει σε προωθημένες θέσεις όσον αφορά τη διασφάλιση των πολιτικών που αποσκοπούν στη συνοχή.

Αντίθετα όμως εκφράζονται αμφιβολίες για τη στάση του Συμβουλίου στην επόμενη συνάντηση κορυφής της Κοινοτικής οργάνωσης όπου θα τεθούν «πακέτο» τόσο το θέμα του προϋπολογισμού 1988 όσο και της εξειδίκευσης των προτάσεων της Επιτροπής.

Η διαδικασία κατάρτισης του Κοινοτικού προϋπολογισμού είναι διαδικασία πολιτική καθώς ο κοινοτικός προϋπολογισμός αποτελεί τη δημοσιονομική έκφραση της γενικότερης κατάστασης της Κοινότητας και των πολιτικών αποφάσεων και κατευθύνσεων.

Στο Συμβούλιο των Υπουργών η ελληνική πλευρά έθεσε τα θέματα από την αρχή στη σωστή τους βάση για το νέο προϋπολογισμό: Ζήτησε έναν προϋπολογισμό ισοσκελισμένο, που να κατοχυρώνει τις διαρθρωτικές πολιτικές, και απαιτήσει την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων μέχρι το 1992.

Τελικά δεν επιτεύχθηκε, ως γνωστόν, συμφωνία, μετά από την αντίθεση που εκδήλωσαν οι κυβερνήσεις της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Βρεταννίας.

Τι οδήγησε όμως σ' αυτή τη σοβαρή διάσταση μέσα στο Συμβούλιο, που είχε σαν αποτέλεσμα άλλη μια κρίση προϋπολογισμού στην Κοινότητα, και ποια συμπεράσματα μπορούν να εξαχθούν από τη στάση των επιμέρους κυβερνήσεων;

Η διαφωνία στο συγκεκριμένο θέμα εστιώθηκε στην εξασφάλιση μέσα από τις γραμμές του προϋπολογισμού της χρηματοδότησης των διαρθρωτικών ταμείων σε ικανοποιητικό επίπεδο, για την ουσιαστική προώθηση των πολιτικών της συνοχής, και την αντίστοιχη εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων.

Σ' αυτό το θέμα η ελληνική και ισπανική πλευρά ήσαν αμετακίνητες.

Πρέπει να υπογραμμισθεί ότι δεν ήταν τελικά μια «μικρή μειοψηφία», όπως πολλοί είπαν, που παρακλώει την ομαλή εξέλιξη του προϋπολογισμού 1988.

Αντίθετα η πλειοψηφία του Συμβουλίου αρνείται το ρόλο του κοινοτικού προϋπολογισμού σαν μοχλού ανάπτυξης και προώθησης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στο εσωτερικό της Κοινότητας, μέσα από την ενίσχυση του ανακατανεμητικού του χαρακτήρα, και υποβαθμίζοντας μ' αυτόν τον τρόπο το ρόλο που πρέπει να παίξει ο προϋπολογισμός του 1988.

Η σημερινή κρίση του προϋπολογισμού είναι >>>

«Μαύρη Πέμπτη» της μικροοικονομίας

Ρεπορτάζ

του ΑΘ. Χ. ΠΑΠΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ

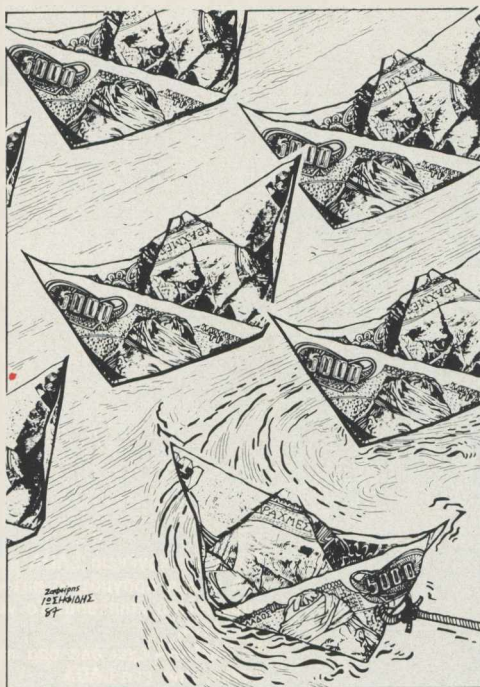
ΥΠΗΡΧΑΝ στον κόσμο της ιδιωτικής επιχείρησης αρκετοί που πίστευαν ότι για την κυβέρνηση είχε σημάνει η ώρα ν' αναγνωρίσει την ιδιωτική πρωτοβουλία, να την ενισχύσει και ενόψει της πρόκλησης του 1992 ν' ακολουθήσει την ελεύθερη οικονομική πολιτική που σήμερα ακολουθούν ΟΛΕΣ οι χώρες - μέλη της ΕΟΚ. Ακόμη περισσότερο, υπήρχαν και γνωστοί επώνυμοι επιχειρηματίες που ήσαν έτοιμοι, εντασσόμενοι στην πολιτική γραμμή της κυβέρνησης, να ενισχύσουν τον φιλελευθερισμό της και να συμβάλουν έτσι στην ενδυνάμωση αυτών που στους κόλπους της σκέπτονταν... με ιδιωτικό - οικονομικά κριτήρια.

Μέσα σε λίγες ώρες, όλες αυτές οι προσδοκίες και οι προεκτάσεις τους στην πραγματικότητα, κατέρρευσαν. Διότι μεταξύ «ονείρου και αντικειμενικής πραγματικότητας, έλεγε ο Κάρολος Μαρξ που ποτέ δε διάβασαν κάποιοι νέοι και άλλοι επιχειρηματίες, υπάρχει ένας ολόκληρος κόσμος που μόνον οι τυφλοί και οι ανόητοι δεν βλέπουν...». Από την άλλη μεριά, διάφορες δογματικές φαλκιδεύσεις, θεωρούσαν από άγνοια τον πώς λειτουργεί η οικονομία ή πολιτικό καιροσκοπισμό ότι δεν είναι δυνατόν μια κυβέρνηση που εξ ορισμού είναι ταγμένη στο πλευρό των εργαζομένων να στερηθεί της υποστήριξης τους για να... προωθήσει τις επενδύσεις. Αυτά υποτίθεται ότι γίνονται μόνον σε χώρες επηρεασμένες από τον Καρτέσιο και όχι στην Ελλάδα. Επίσης δεν γνωρίζουμε κατά πόσο ορισμένοι κυβερνητικοί παράγοντες έχουν κάποια σχέση με τον εμπνευστή του ορθού λόγου. Αν αυτό συνέβαινε, τότε ποτέ δεν θα είχαν ανακοινωθεί τα πρόσφατα φορολογικά μέτρα και ειδικότερα αυτά που αφαιρούν το 10% των κερδών του 1986 από τις επιχειρήσεις. Γιατί όμως;

Διότι αμέσως μετά την πιο πάνω ανακοίνωση του κ. Δημ. Τσοβόλα, στο χρηματιστήριο σημειώθηκε πτώση τιμών κατά 20% περίπου, ποσοστό αισθητά ανώτερο από το αντίστοιχο της γνωστής «μαύρης εβδομάδας» που συντάραξε τον κόσμο πριν 40 μέρες. Πέρα από την πτώση αυτή όμως οι αποφάσεις του κ. Δημ. Τσοβόλα είχαν και άλλες παρενέργειες. Επιχειρήσεις όπως οι Πετρελάνης, Sato, Levis, Ξυλμπορία, κ.ά. και τράπεζες όπως η Γενική, Κρήτης, Αττικής, κλπ. προβληματίζονται αν πρέπει να προβούν στις προβλεπόμενες από τις διοικήσεις τους αυξήσεις κεφαλαίων και ορισμένες βιομηχανίες αναρωτιούνται αν τελικά συμφέρει στις σημερινές συνθήκες η εισοδός τους στο χρηματιστήριο. Αν δε η τελική τους απόφαση είναι αρνητική, τότε για τον κ. Δημ. Τσοβόλα και τους θιασώτες του, οι απώλειες σε έσοδα θα είναι μεγαλύτερες από τα οφέλη της γνωστής εισφοράς.

Όπως μας είπαν έγκυροι χρηματιστηριακοί παράγοντες, σε περίπτωση αύξησης κεφαλαίου, το δημόσιο εισπράττει 1% δικαιώματα. Τα τελευταία λοιπόν θα του απέφεραν κάπου 2 δισ. δρχ. ποσό που δεν είναι βέβαιο αν θα εισπράξει από τη νέα φορολογία των καθαρών κερδών, που είχαν πέρσι οι Α.Ε. και οι ΕΠΕ.

Από την άλλη μεριά στον ψυχολογικό τομέα οι πρόσφατες κυβερνητικές αποφάσεις, όσο κι αν τελικά επιδιώκουν την τόνωση της ζήτησης, θα οδηγήσουν σ' έναν δραματικό για τη χώρα ΣΤΑΣΙΜΟ-

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ, τις διαστάσεις του οποίου ολίγοι ακόμα συνειδητοποιούν. Διότι, στις σύγχρονες οικονομίες και ιδιαίτερα σ' αυτές που έχουν δεχτεί δόσεις κενονισμικού μέχρις ασφυξίας, όπως η ελληνική, ο στασιμοληθωρισμός αποτελεί βαρύτατη ασθένεια που πολύ δύσκολα θεραπεύεται. Πρόκειται για μια οικονομική ασθένεια που όταν αντιμετωπίζονται τα συμπτώματά της με καροοικονομικά κριτήρια, τότε το ένα χειροτερεύει το άλλο. Ο κ. Κώστας Σημίτης φανταζόμαστε ότι κάτι γνωρίζει από αυτή τη διαδικασία. Η παραδοσιακή κενονιστική συνταγή λέει ότι για να μειωθεί η ανεργία και υπάρξει ανάπτυξη, πρέπει να τονωθεί η οικονομία με νομισματικά και φορολογικά κίνητρα. Η τακτική αυτή όμως γρήγορα οδηγεί σε πληθωριστική υπεθέρμανση και ακολουθεί το κρύο ντους της λιτότητας. Έχουμε να κάνουμε δηλαδή μ' ένα «πολιτικό - οικονομικό κύκλο», στα πλαίσια του οποίου, οι χώρες με μεικτή οικονομία, σαν το εκκρεμές, πηγαίνουν από τη μια άκρη στην άλλη. Δημιουργούνται έτσι πολιτικές πολώσεις και η κοινωνία ποτέ δε καταφέρνει να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα πραγματικά, αλλά μη ορατά προβλήματά της.

Επίσης, όποια κι αν είναι η μέθοδος αποτιμήσεως τα άμεσα και έμμεσα κόστη του στασιμοληθωρισμού είναι τεράστια και η αντιμετώπισή τους ξεφεύγει από τα παραδοσιακά όρια λείψας οικονομικών αποφάσεων. Διότι, ο πόλεμος κατά του στασιμοληθωρισμού ~υ δεν κερδίζεται με μακροοικονομικά όπλα. / γαιτεί γερές μικρο-οικονομικές μεταρρυθμίσεις, γιατί πρόκειται για πόλεμο χαρακωμάτων. Παράλληλα η μάχη κατά του στασιμοληθωρισμού, δεν νοείται αν οι ενδιαφερόμενοι για την καταπολέμησή του δεν κατανοήσουν πώς ακριβώς λειτουργούν οι μικρο-οικονομικοί μηχανισμοί μιας χώρας, ειδικότερα στο επίπεδο της αμοιβής της εργασίας και της διαμόρφωσης του κόστους παραγωγής και των τιμών πωλησεως.

Όλα αυτά, έχουμε την εντύπωση ότι δεν βρίσκονται στο επίκεντρο του κυβερνητικού ενδιαφέροντος. Πολύ φοβούμεθα λοιπόν ότι πολύ σύντομα ο διαιωνιζόμενος στην Ελλάδα κύκλος του στασιμοληθωρισμού θα οδηγήσει σε νέα πληθωριστική έκρηξη, σε πανάκριβο επενδυτικό χρήμα και σε παραπέρα αποβιομηχάνιση και χαμηλότερη παραγωγικότητα. Μια νέα μαύρη μέρα της ελληνικής μικρο-οικονομίας μπορεί να αποδειχθεί η μέρα παραίτησης του κ. Κώστα Σημίτη. □

Προς τι η μάχη για τα Επιμελητήρια;

ΤΑ Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια (ΕΒΕ) που στο παρελθόν ασχολούνταν κυρίως με θεωρήσεις τιμολογίων και με διοικητικές εργασίες, μετά την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, στην ουσία, βρίσκονται χωρίς αντικείμενο.

Έτσι, εδώ και αρκετά χρόνια τώρα, ψάχνουν απεγνωσμένα να βρουν κάποιο νέο ρόλο χωρίς αυτό να γίνεται εφικτό. Οι ελληνικές γραφειοκρατικές συνθήκες, δεν επιτρέπουν πολλές καινοτομίες στον οικονομικό βίο, αλλά ούτε και ευνοούν αναδιάρθρωσεις που αφορούν Οργανισμούς εξαρτημένους από το ελληνικό Δημόσιο. Υπό αυτές τις συνθήκες, τα τελευταία χρόνια, τα ΕΒΕ έχουν εν πολλοίς διακοσμητικό ρόλο και οι κατά καιρούς συμβουλές που απευθύνουν προς την κυβέρνηση και ειδικότερα το υπουργείο Εμπορίου, πέφτουν όλες σχεδόν στο κενό.

Έτσι, μέγα πρόβλημα για τα ελληνικά ΕΒΕ αποτελεί η από μέρους τους απόκτηση μιας νέας ταυτότητας στον ελληνικό οικονομικό και κοινωνικό χώρο και η ανάθεση σ' αυτά, από τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας ενός νέου ρόλου. Και η ευκαιρία από την άποψη αυτή, νομίζουμε ότι προσφέρεται με την συμμετοχή της Ελλάδας στην υλοποίηση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης. Πράγματι, το γεγονός αυτό είναι τόσο σημαντικό ιστορικά, οικονομικά και πολιτιστικά, ώστε αν στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας δεν υπάρξουν οι απαραίτητες κινητοποιήσεις και δεν γίνει σε βάθος η ενημέρωση που πρέπει, τότε η ελληνική μικροοικονομία θα υποστεί συντριπτικές ήττες και ταπεινώσεις.

Πιστεύουμε λοιπόν, ότι οι προσεχείς επιμελητηριακές εκλογές, αν εξαιρέσει κανείς το γκροτέσκο φαινόμενο κάποιων εχθρών της ιδιωτικής οικονομίας που διεκδικούν προεδρικά αξιώματα, για να διαβρώσουν τους θεσμούς της ελευθερίας, δεν θα έπρεπε να αφορούν τόσο τα πρόσωπα όσο το περιεχόμενο κάποιων σοβαρών μεταρρυθμίσεων.

Λόγου χάρι, ενόψει της «πρόκλησης του 1992» τα ΕΒΕ, θα μπορούσαν να γίνουν **εντακτικής επιμόρφωσης** των μελών τους και ν' αναλάβουν πρωτοβουλίες ερευνητικές, ώστε μια σειρά από απληροφόρητους επιχειρηματίες ν' αποκτήσουν πρόσβαση σε στοιχεία που σήμερα όλοι αγνοούν. Επίσης, όπως αυτό συμβαίνει με πολλά Επιμελητήρια στο εξωτερικό, τα ΕΒΕ θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν μεγάλες τεχνικό - οικονομικές έρευνες, ταυτόχρονα δε θα τους ήταν δυνατόν να συμβάλλουν στην προώθηση της ιδιωτικής οικονομίας με την κοινωνία, τη στιγμή που στην Ελλάδα η επιχειρηματική δράση θεωρείται αντικοινωνική συμπεριφορά!

Από την άλλη μεριά, στο συμβουλευτικό επίπεδο, τα ΕΒΕ, θα είχαν πολλά πράγματα να κάνουν προς την κατεύθυνση της ανανέωσης κάποιων θεσμών οι οποίοι σήμερα δεν ανταποκρίνονται σε καμμία πραγματικότητα και δεν μπορούν να προσωθήσουν κοινωνικό και οικονομικό εκσυγχρονισμό.

Βέβαια, θα μας απαντηθεί, ότι τα ΕΒΕ δεν διαθέτουν ούτε το κατάλληλο προσωπικό για να προσφέρουν παρόμοιο έργο, αλλά ούτε έχουν και τις οικονομικές δυνατότητες. Αυτό είναι αλήθεια. Ποιος όμως από τους υποψηφίους προέδρους έχει πράγματι κατά νου τέτοιες μεταρρυθμίσεις; Ποιοι εκπρόσωποι της ιδιωτικής πρωτοβουλίας μπορούν να ξεπεράσουν τις μικροφιλοδοξίες και να δουν λίγο πιο μακριά στο μέλλον; Τα τελευταία χρόνια με εξαίρεση κάποιες γόνιμες πρωτοβουλίες των ΕΒΕ Αθήνας και Πάτρας ποιες μεγάλες έρευνες έγιναν από τα Επιμελητήρια πάνω στα καυτά οικονομικά προβλήματα του τόπου;

Ο «Οικονομικός» αρνείται να δει το πρόβλημα των επιμελητηριακών εκλογών στη βάση υποψηφίων προσώπων. Αντίθετα θέτει κάποια προβλήματα. Και επ' αυτών **μόνον**, περιμένει απαντήσεις. Αν υπάρχουν.

ΑΘ. Χ. ΠΑΠΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ